

ԲԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՃԻԼՏ I

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՓԵՏՐՎԱՐ II, 1911.

ՆՕ 7

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՆԷ՝ ՕԼՈՒՅՕՐ ԻԶ

Վագաա պու կիւն միլէթիմիզ հայա-
թի մէսէլէլըլէ օղրաչըյոր : Նուֆուզ ու
սէլահիյէթին պիր թագըմ զայր ի մէշու
էլէրաէն ալընըպ՝ ապ սահիպլէրինէ՝ Կանի
էհալիյէ թէպիմ էտիլմէսի պիր միլէթին
իհնասը տէմէք տիր : Լաքին պու նէթի-
ճէյէ վասըլ օլանատէք Եօլտա օ գատար
միւշքիլաթ վէ մանիէլէր վար տըլ քի, պու
թէշէպպիւս միլէթլէր իչիւն հայաթ վէ
մէմաթ մէսէլէսի օլուշ, վէ պու
մագսէտի էլտէ էթմէք իչիւն իթթիլազ
օլունան մէսէլէք՝ օ միլէթին սիրէթինի վէ
նասիպլինի թային էյլէմիշ տիր : Ֆէրալէր
իչիւն սահիհ օլտուղու գատար միլէթլէր
իչիւն տէ շու հագիլաթ էսասի պիր գաի-
տէ տիր քի, սիրէթ՝ նասիպիմիզի թային
էտէր, Կանի օլտուղումըզա կէօրէ իճրա
էտէպիլիլիլիզ : Տաիմա խարիճի ֆաալիյէթ
տէրունի գուվլէթլէրին իլհարը տըլ : Պիր
վարըզ՝ տէրունաէ հէր նէ իսէ խարիճոէ
այնի շէյի իճրա էտէր : Պինաէն ալէյհ «Նէ՝
օլույօր իլզ,» սիւալը «Նէ՝ էտիյօր իլզ»
սիւալընտան էվլէլ կէլիր, վէ Եհնէնիլիլիզ՝
օլանաղընըզն իւզէրինաէ միւհասէս տիր :

Միլլի հայաթըմըզտա՝ շու չիմտիլի մէս-
լէքիմիզ՝ պիզի արզու էտիլէն մէնդիլէ Կէ-
թիշտիլէճէ՝ք մի տիր : Պու սիւալա ճէվապ
վէրմէք իչիւն՝ «Պու մէսլէյին նէթիճէսինտէ
պիլ նէ՝ օլույօր իլզ» սիւալընա ճէվապ
վէրմէմիլզ վաճիպ տիր : «Մագսէտ վասը-
թայը թէպիլիյէ էտէր» տէյէրէք, հէքչի
պատապատ — նէ օլուրսա օլուն — մագ-
սէտի էլտէ էտէլիմ տէյիպ, զուլմա զուլմ
իլէ վէ իսթիպտատա ճէպը իլէ հիւճում
էթմէքլիյին նէթիճէսինտէ պիլ նէ՝ օլու-
յօր իլզ : Միլլի սէրվէթիմիլզ նէ՝ կէճնէ պիր
րէնկ ալըյօր . պունը թային էթմէմիլզ լու-
զըմ տըլ : Արամըզտա կղերլէր, զէնկին-
լէր, ճէպպարլար, աղալար վէ պէօյիլ-լէր
ալէյհինտէ նախօշնուտի ույանալըրըպ, պու
գուվլէթլէրէ Յեղափոխական, Սօսիալիս-
թիլ, Սօսիալ-Տէմօգրաթիլզ վէ Անարչիս-
թիլ մէսլէքլէր իլէ զալիպ օլմաղա չալըյօր
իլէն միլլէթճէ նէ՝ էվսաֆա մալիք օլույօր
իլզ, նէ՝ օլույօր իլզ, պունը անլայալըմ :

1. Մուհապպէթի քահիթէ Էքմէյէ վէ
սսապէթէ ալըյօր իլզ.— Կուսակցական
թէշքիլաթլարտա տիկէր ճիւմլէ թէշքի-
լաթլարտա օլտուղու կիպի քէնտի ընկեր-
լէրինէ գարը խուսուսի պիր մուհապպէթ
վէ իլթիրաք թայըմագ թպպիլի իսէ տէ,
պունտա ֆազլա օլարագ պաշգա պիր սընֆ

ալեյհինտէ առաւելեթ վէ խուսումեթ պէս-
լէնիլիյօր : Պազը շիրքէթլէր վէ ճէմիյէթ-
լէր վար տըր քի անլէրէ ազա օլմագ՝ խա-
րիճտէ պուլունանլարա գարչը առաւելեթ
պէսլէմէյի իճապ էթմէզ : Պիր ֆէննի ճէ-
միյէթէ, խայրխաճ շիրքէթէ, ֆարմասօն-
լուզա, պիր տինի ուխուվիլէթէ ազա օլա-
նըն պաչգալարա տօղրու առաւելեթ պէս-
լէմէյէ մէճպուրիյէթի եօգ տըր : Հաթթա՝
պէլքի օ ալագա անլէրի պաչգալարա տա-
խի տահա լաթիֆ վէ միւրիւվիլէթի օլ-
մաղա թէշվիգ վէ թալիմ էտէպիլիլ : Լա-
քին արամըզաքի կուսակցական թէշ-
քիլաթլար պէօլէ եախմայօրլար : Ազալար
արասընտա՝ պալատա զիքը էթտիյիմիզ
սընֆլար ալեյհինտէ պիր առաւելեթ հիսսի
պէսլէնիլիյօր : Ալէնի նութգլարտա, մախ-
ֆի միւսահէպէլէրտէ, թահրերաթլարտա
վէհասըլ հէր պիր ֆուրտաթ իլէ կուսակ-
ցականլարըն կէնճ ֆիքը վէ գալպլէրինտէ
պազը սընֆլար ալեյհինտէ նէֆրէթ, առա-
վէթ վէ շիտտէթ հիսսի ույանաըրըլլօր, զանն
էտէրսին պիւթիւն պու հարաքէթին հա-
յաթ վէ գուվիլէթի՝ պու առաւելեթ հիս-
սինտէ տիր : Ամէլէ՝ քէնտի իշ սահիպինէ,
ճէմաթ՝ բուհպանա, շայիրտլէր՝ քէնտի
մուալլիմլէրինէ, հաթթա էվլատ՝ քէնտի
վալիտէյինէ, էրմէնիլէրին Ապուիւ Համիտէ
պագուրըլ կիպի պագ մաղա ալըլլօրլար :
Վագաա հէր հանլը պիր իսթիպտատը
երգմագ սըրասընտա միւսթէպիտ ալեյ-
հինտէ պէյանը նէֆրէթ էթմէք թապիտ տիր,
լաքին հիշ պիր իսլահաթ իլինտէ պու հիսս-
էն զիյատէ էսասի պիր մէվգի թութմալը
տէյիլ տիր : Հէր հանկի պիր հարաքէթի
խտարէ էտէն գուվիլէթ՝ ումումա գարչը
հիսս օլունան իշթիրաք վէ մուհապէթ
օլմալը տըր : Սու ի իսթիմալաթա վէ ճէպը
ու թագեիգէ զալէպէ չալաճագ գուվիլէթ՝
մուհապէթ տիր : Միլլէթին սընֆլարը
արասընտա մուհապէթի թահաթա վէ
առաւելեթի թէշվիգ էտէն հիշ պիր մէսլէք

պիղիմ առէմ օլմամըզա խրոմէթ էտէմէզ :

2. Պու մէսլէք նէթիճէսինտէ սկզբուն-
սըլ օլլօր իլ : Սկզբունի եա էսաս սա-
հիպի օլմագ՝ սալթ պիր մուալլէն մագսէտ
իլին իլլէմէք տէյիլ տիր : Պիւթիւն տիգ-
գաթ վէ գուվիլէթին քէնտի հուզուզաթ ը
նէֆասնիյէսինէ եա թամաընա, եա ինթի-
գամ հիսսիինէ հասը էտէն մուան-
նիտ պիր քիմնէ սկզբունի իւզլէրինէ
իլլէյօր տէնիլէմէզ : Սկզբունի՝ պիր ու-
մումի հագիգաթ եա խայրտան իպարէթ
օլուր, վէ առէմ քէնտի մէնֆաթ վէ ի-
րատէթին օ հագիգաթա թապի գըլար, վէ
հագիգաթ այնի վաղթտա պիւթիւն հա-
գիգաթ վէ սալահ ճիւմլէսինն (սիւսթէմ)
պիր գըսմընը թէշքիլ էտէր : Քէնաինճէ
պիր մագսէտ սէչիպ անա վասըլ օլմագ
իլին հէր վասըլայը իսթիմալ էթմէյէ
րազը օլան քիմնէ իսէ՝ օ մագսէտին պիւ-
թիւն հագիգաթ ճիւմլէսինն ալագատար
օլուզունա ինանմըլ օլմագ : Պէյլէ քիմ-
սէլէրէ սկզբունի սահիպի տէնիլէմէզ : Իմ-
տի գօրգար իլ քի՝ կուսակցական թէշ-
քիլաթլար՝ «Մագսէտ վասըլայը թէպրիյէ
էտէր,» մէսլէյինի գապուլ էթմէքլէ կէնճ-
լէրիմիգի սկզբունիսըլ առէմլէր օլմաղա
թալիմ էտիյօրլար :

3. Սկզբունիսըլըգ՝ պիղի նիզամսըգ-
լըզա գուլաղուղայօր : Էկէր խաթթ ը հա-
րաքէթիմիյի պիւթիւն ճիհանըն էսասը
օլան հագիգաթլար տէյիլ տէ իթթիխազ
էյլէտիյիմիզ մագսէտ թային էտէճէք իսէ,
տէմէք օլուր քի մագսէտէ մուալլէն նի-
զամլար իլէ տէյիլ, անճագ պիղի օ նէ-
թիճէյէ գուլաղուղայաճագ օլան ուսուլլար
իլէ վասըլ օլաճաղըլ : Մէսէլա, էկէր պաղը
կէնճլէրին զաննընճա մէթթէպ նիզամլարը
օ մագսէտէ մանի օլույօրլար իսէ, թալէ-
պէյի մուալլիմլէր ալեյհինտէ իսեմնա
թահրիք էթմէլի, էկէր էքսէրիյէթ իճրա ի
խաթիպտաս էտիյօր իսէ, ճէրրօրիզմ գուլ-
լանմալը վէ սօփա իլէ էքսէրիյէթին կէօլ-

լէրինի գորգութմալը, էկէր պիրիսի ճէմիյէ-
թին մագսէտինէ մանի օլույօր իսէ, անը
թէհտիա եա օրթատան տէֆ էթմէլի: Կէնճ-
լէրիմիզ արասընտա պու ֆիքրլէր թէամ-
միւմ էթմէյօր՝ տէյէմէյիզ: Նիզամսըզ պիր
միլլէթ օլմագ թէհլիքէսինտէ իզ:

4. Պու առըմլար պիզի ախլագսըզը-
ղա գուլղըզլայօր: Ախլագ՝ քէյֆի պիր
զանուն նէթիճէսի տէյիլ, եախօտ ֆէրտին
եա ումումուն մէնֆաաթընը թէէմին էտէն
պիր իխթիրա տէյիլ, ախլագ ախրէթին
գամըսը տա տէյիլ տիր: Ախլագ էպէտի հագի-
գաթլարըն աթվարտա իզհարը տըր, ախլագ
իրատէթին ճիհան գափաթինէ իթթիպա
էթմէսի տիր: Էկէր էսասի հագիգաթլար
եօզ իսէ, էկէր հէր եէրտէ նաֆըզ օլան
պիր թագըմ էսասլար եօզ իսէ ախլագ
եօզ տըր: Պէն նի՞չիւն պաշգալարըն
խաթըր իչիւն քէնտի քէյֆիմտէն վազ
կէչէյիմ: Պիր միլլէթ արասընտա «Մագսէտ
վասըթայը թէպրիյէ էտէր», զանունը
շապուլ օլունտուգտան սօնրա, օրա-
տա իֆֆէթ, սատագաթ, իսթիգամէթ,
ֆէտաքեարըզ վէ տիկէր ֆէզալիլի մէմուլ
էթմէ: Կէնճլէրիմիզ արասընտա ախլագ
սըզըզըն արթտըզընը, վէ պու ախլագսըզ-
ըզըն պու թէրա մէպէքլէր իլէ սօզըրուտան
ալագասը պուլունտըզընը գապուլ էթ-
մէլի իզ:

5. Պու մէպէք նէթիճէսինտէ ճիւնսիզ
օլույօր իզ: Պու թապիրի՝ տինի մէսէլէլէր-
տէ պիզտէն ֆարգըլ տիւչիւնէնլէրի թահ-
գիր էթմէք նիյէթիյէ գուլլանմայօր իզ:
Էկէր տինին էսասը հագիգաթ տէյիլ իսէ,
տինսիզլէք պիր պէլա տէյիլ, պէլքի պիր
պէրէքէթ տիր: Լաքին էկէր տին պիր
թագըմ պէօյիւք հագիգաթլար իւզէրինտէ
միւէստէս իսէ, անը պիւլա սէպէպ ինքեար
եա իհմալ էթմէք պիզիմ իչիւն պիր խա-
թա, պիր պէլա տըր: Շիմսի կէնճլէրիմիզ
արասընտա տինսիզլէյէ սօզըրու պիր գուլ-
վէթլի մէյիլն պուլունտըզընը աչիքեար տըր:

Վէ նի՞չիւն պէօյլէ օլտուզընը անլամագ խա-
թէր իսէք, կէօրէճէյիզ քի, կէնճլէրիմիզ
տինին էսասը առտ օլունան մէսէլէլէրի
ֆէննէն թէֆթիլ էտիպ անլէրին եանլըշ
օլտըզընը պուլտուգլարը իչիւն տինտէն սօ-
ղումայօրլար: Արամըզտա օլան տինսիզլէք
մագուլ պիր տինսիզլէք տէյիլ տիր: Պի-
զիմ տինսիզլէյիմիզ, կիւրլէրին տիւչիւն
հալընտան, միւրաի տինտարլարըն հիլէ-
սինտէն, քիլիսէլէրտէքի զայրի մագուլ
ային ու մէրասիմտէն, օգումուշ զանն էթ-
տիյիմիզ քիմսէլէրին տինէ հիւրմէթ էթ-
մէմէլէրինտէն նէչէթ էտէն պիր հալ տըր:
Պու նէվ տինսիզլէք միլլէթէ պիր պէօյիւք
պէլա տըր: Վէ զաննըմըզա Կուսսկցա-
կան հարաքէթլէր պիզիմ արամըզտա պու
նէվ տինսիզլէյի թէչվիզ վէ թէրվիճ էտի-
յօրլար: Տինի մէսէլէլէրի սըզը սըզըյա
մանթըզի վէ ֆէննի թէհարրիյէ մարուզ
գըլալմ վէ տինին էսասլարընը չիւրիւք
պուլուր իսէք տինսիզ պիր միլլէթ օլալմ:
Լաքին չիմսիքի կիպի տինսիզլէր օլմայալմ:
Իշթէ, օլտուզումըզ պազը ճիհէթլէր
պունլար տըր: Պունլար իսէ պիզի ճիտտէն
տիւչիւնախիւրմէլի տիրլէր:

Ե. Գ. Գ.

Բ Ա Հ Ն Ի Ի Մ Ա ՏԵՎԱՄ ԷՏԵՊԻԼԷՃԵՔ ՄԻ

Պազը քիմսէլէր «Աճէպա Բահնիւմա տէ-
վամ էտէպիլէճԵՔ մի, եօգսա պազը
ղաղէթալարըն էթտիյի կիպի պիր միւտ-
տէթ տէվամ էտիպ սօնրա թաթիլ էտէ-
ճԵՔ մի» տէյու մէրագ իլէ սիւալ էտի-
յօրլար: Թրօյտան (Ամէրիգա) Արմենակ
էֆ. Արըգեան Բահնիւմայա եազսըզը պիր
մէքթուպտա պու սիւալա շու սուրէթլէ
ճէվապ վէրիյօր: «Մէրագ իլէ սիւալ է-
տէնլէրէ ճէվապէն՝ Օլմուշ իշ իչիւն եալը-
նըզ՝ Օլմազ տէյերէք, իչլէյէնլէրի պու կի-
պի սէօյլէր իլէ ճէսարէթտէն տիւչիւրմէք-
տէն իսէ ճէսարէթլէնտիրմէք կէրէյիզ, վէ

Բահնիրմանը միջթերիներին չօղալմամբ
 իշխն ուսումնական էլան կենն չարեւերի
 գուլանմալը իզ» Պու թափսիյէ փէք
 միւնասիպ տիր : Վէ պիզ պունասն մու-
 գատտէմ միւքերէրէն տէտիյիմիզի պու
 միւնասիպէթէ տէ թէքրար վէ թէյիտ է-
 տէր իզ քի, Բահնիրմանը ուսուրը մա-
 լիյէսի թիւճարտան էն էմին պիր էլ
 թարափրնտան թէէմին էտիւմիշ օլուպ,
 մալիյէճէ հիշ պիր կիւճիւք սէպէպինտէն
 անըն թաթիլ էտիւմէյէճէյինէ ապօնէլէ-
 րիմիզ էմին օլապիլիւրէր : Իլապէթէն շունը
 տա զիքր էտէլիմ քի Բահնիրմանը շու
 պիր այլըգ հայաթը էնասլընտա կերէք
 Թիւքիւրտան, կերէք Ամէրիզա վէ սաիր
 էճնէպի տիյարլարտան ապօնէ Եազըլան-
 լարըն աստաթը պիզի թէշվիզ վէ թէշճի
 էտէճէք միգտարտա պուլունմուշ արը :
 Բէզալիք Բահնիրմանը միւնտէրիճաթընա
 տաիր ապօնէլէրիմիզ թարափրնտան ճէ-
 սարէթապիւշ քէլամլար իշիթմէքտէ իզ,
 էզճիւմէ Մէրսինաէն Ռ. Ս. Ուրֆալեան
 էֆ. Բահնիրմայա կէօնտէրտիյի պիր ալըգ
 մէքթուպտա անը թէպիւք էթմէքէ պէ-
 րապէր, Տօգ. Նազգալեան էֆէնտիւնին
 պէնտէրինտէն խուսուսա մահզուն Կիլիկիա
 էհալիսինի արա սրա լաթիֆէլէրի իլէ
 թէպիւր էթմէսինտէն տօլայը պէյանը թէ-
 շէքիւր էյլէմիշ տիր : Պու միւնասիպէթէ
 գարիյունը քիրամա շու միւթտէյի տէ
 վէրիւր իզ քի, Անաթօլիա Դօլէճի մուալլիմ-
 լէրինաէն մարուֆ Փրօֆ. Յ. Յ. Մանիսաճ-
 եան միւմքին մէրթէպէ հէր հաֆթա ֆէն-
 նիյաթա տաիր պիզէ պիր պէնտ վէրմէյէ
 վատ էյլէմիշ տիր : Միւմալիէյհին մու-
 հարրէրաթը տաիր միւթէաուտիտ մա-
 լիւմաթլարլա տօլու օլուպ ճալիպ պիր ուս-
 լուպտա Եազըլմըլ օլուր : Կէլէն հաֆթաթի
 նուսիէմիզտէ իւք պէնտիւնի նէշր էտէճէյիզ :
 Իմօի հէմ Բահնիրմանը տէվամ էտէ-
 ճէյինէ հէմ կիթալիքճէ տահա զիյատէ
 գանաաթապիւշ պիր հալ ու հէյէթ քէսպ
 էտէճէյինէ գարիյունը քիրամը թէէմին
 էտէպիլիւրիւր :

Յ. Գ. Գ.

ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՔԻԼԻՍԷՍԻ

Կիլիկիա իթթիհատընըն Մուլթէլիթ հէ-
 յէթի թարափրնտան թային օլունմուշ օլան
 պիր գօմիսիօնըն գարարընը Բահնիրմանըն
 պու նուսիէսինտէ նէշր էտիյօր իզ : Հէյէթի
 մէզքիւրէ Ատանա հատիսէսինտէ մազ-
 թուլ աիւշէն ինճիլի չօպան, վարզ վէ
 մուրախսապարըն զիքրինէ Օսմանիյէտէ
 կիւզէլ պիր քիլիսէ ինչասընը թէքիֆ է-
 տէրէք քիլիսէլէրտէն վէ խայրիսա զաթ-
 լարտան իանէ թալէպ էտիյօր : Վա-
 գաա՝ էկէր օ միւհթէրէմ վէ սէվկիւլիւ
 զաթլարըն զիքրինի Կիլիկիատա պիր Եէր-
 տէ հըֆիլ ու իպգա էթմէք խթէր իսէք,
 Օսմանիյէ անըն իշխն էն միւնասիպ մա-
 հալ տըր : Փրօֆ Լեւոնեան վէ րէֆիզլէրի
 օրատա, քիլիսա պինասընըն իշինտէ իհրապ
 էտիլտիլէր : Վէ էյի օլուր քի օ քիլիսէ
 պինասը տաիրմա օ նէճիպ րուհարըն ճէլիլ
 խըտմէթլէրինտէն միլլէթիմիզին պէօյլէ
 մէմուլին զայրի պիր սուրէթտէ մահրու
 տիւշմիւշ օլմասընը զիքր վէ իլան էյլէսին : Պու
 թէշէպիւրսէ տաիր ֆէքրիմիզէ կէլէն Եէ-
 կեանէ իթիրազ, Օսմանիյէ ճէմաաթընըն
 սայքի քիւլլիյէն իթլաֆ էտիւմիշ օլմասը
 վէ օրատա պու զիքրի իպգա էտէճէք
 պէօյիւք պիր ճէմաաթըն պուլունամամասը
 իհթիմայը իտի : Լաքին գօմիսիօն պու ի-
 թիրաղա ճէվապ վէրիպ կէօթէրիյօր քի
 Օսմանիյէ Պաղտատ խաթթընտա մահիմմ
 պիր մէվի իհրազ էտէճէք օլտուղու իշին
 օրատա պէօյիւք պիր ինճիլի ճէմաաթըն
 պուլունաճաղը միւհթէմէլ տիր : Էկէր պու
 պէօյլէ օլուր իսէ՝ ֆիլվազը Օսմանիյէտէ
 պէօյլէ պիր քիլիսէ ինչասը վէք միւնասիպ
 պիր թէրթիպ օլուր : Իմօի պիզ տալի
 թափսիյէ էտէրիզ քի պու սէնէսին Ապրիլ
 այընտա պիր վազթտա քիլիսէլէր պու
 մազսէտ իշխն իանէ ճէմ էյլէսինլէր : Լա-
 քին Դօմիթէնին պէյան էթտիյի ահվա-
 եանի Օսմանիյէտէ պէօյիւք պիր ճէմաա-
 թըն պուլունապիլէճէյի տէ թէէմին էտիւ-

սին : Էկէր օրատա տախմա քիւչիւք վէ զաիֆ պիր քիլիսէ պուլունաճագ վէ Խրիւթիւյան ճէմապթ շէհրտէ տախմա փէք ճիւղի պիր ագալլիյէթ թէշքիլ էտէճէք իսէ, պիզ պու թէգքեար քիլիսէսինին տիկէր միւնասիպ պիր մահալտա ինչա օլունմասընը թափսիյէ էտէր իզ : Փարա թօփլանըլըն, պիր թէգքեար քիլիսէսի ինչա օլունսուն, լաքին եա Օսմանիյէտէ եա տա տահա միւնասիպ օլան տիկէր պիր մահալտա ինչա օլունսուն :

Ե. Գ. Դ.

ԱՆՎԱԼԸ ՀԱԶԸՐԷ

Քիւլիթ ֆիւլի՞ն ճիր.— Իրան քէօրֆէզինին շիմալի զարպ սահիլինտէ Էլ Հասա թէսմիյէ օլունան պիր էյալէթ պուլունուպ, պունըն մէրքէզի շէհրի՝ Քիւլիթ տիր : Մէգքիւր գասապա Շաթ իւլ Արապ նէհրին ալզընըն գարչըսընտա օլուպ Պաղտատ Խաթթընըն պիր նօգթապը օլմաղա միւնասիպ պիր մէվզի տիր : Ալմանլար 1900 է Քիւլիթ շէյսի իյէ պու պապստա պիր մուգափէլէ ագտ էթմէք իսթէմիյէր իսէ տէ, Շէյս ըաղի օլմամըշ տըր : Պու կիւնլէրտէ Խնկիլիլէր իլէ Թիւրքէր արասընտա Քիւլիթին թապիլիյէթի հազգընտա պիր միւնասիլէ տէվամ էթմէքտէ տիր : Թիւրքէր շէհրի մէգքիւրին Թիւրքիա հիւքիւմէթինէ թապի պիր գաղա օլտուղունը, Խնկիլիլէր իսէ՝ անըն Խնկիլթէրա հիւմայէսի թահթընտա միւսթագիլ պիր պէյլիք օլտուղունը իտտիա էտիյօրլար : Թայլըն մուսպիլի կէչէն կիւնքի պիր նուսիսինտէ պու խուսուստա մուֆասապ մալիմաթ վէրմիշ տիր :

Միւմաիլէյի իտտիա էտիյօր քի, Լօրտ Գըրզըն՝ Հինտիսթան վալիսի իքէն Քիւլիթ շէյսի Միւպարէք իլէ պիր իթիլաֆնամէ իմզլամըլար քի անըն միւֆատընա կէօրէ Շէյս քէնտի արագիսինտէն հիշ պիր գըսընը տիկէր էճնէպի տէվէթէ թէրք էթմէյէճէք տիր : Լօրտ Գըրզըն՝ պու արագի

իւզէրինտէ Խնկիլթէրանըն հազգը հիւմայէսի մուհաֆաղա էթմէյէ փէք տիգգաթըլը պուլունմուշ տըր : Թիւրքիա հիւքիւմէթի տախի Քիւլիթին Պասրայա թապի պիր Թիւրք գաղապը օլտուղունը միւքէրէրէն իտտիա էյլէմիշ, հաթթա Քիւլիթ շէյսի իսթանպօլը զիյարէթ էտէրէք Սուլթանա արզը ուպուտիյէթ էյլէմիշ իսէ տէ, Խնկիլթէրա տախմա հազգը հիւմայէսի թէյիտ վէ թէէմինէ սայ էյլէմիշ տիր :

Թաւիլն՝ Թայլըն պու պէնտինի թէրէճմէ վէ տէրճ էյլէտիքտէն սօնրա պունա ճէվապէն տէյօր քի, էվիլէլա Իքինճի Սուլթան Սիւլէյման, վէ մուսիսիլէն Պէշինճի Մուրատ՝ Պասրա թարաֆընը վէ Շաթ իւլ Արապ միւսապընը թէսիլի էթմէքէ Պասրա քէօրֆէզի սէվահիլինէ հազգը հաքիմիյէթ իսթիհապ էթմիշ օլուպ, արա սըրա պու Արապ շէյսիլէր իթաաթսըզ պուլունմուշար իսէ տէ, Թիւրքիանըն հուգուգը սալա դայ օլմամըշ տըր : Վէ Ապտիւլ Համիտին էյամընտա Թիւրք նուֆուղընըն Քիւլիթ թարաֆըրընտա զաիֆէնմէսի նէթիճէսինտէ Խնկիլթէրա հիւքիւմէթի քէնտի հազգը հիւմայէսի իլէրի սիւրմիւշ իսէ տէ, Թիւրքիանըն հազգը հաքիմիյէթի սալա միւնգաթի օլմամըշ տըր :

Պու սուրէթլէ Թայլըն տէտիլի կիպի՝ «Քիւլիթին իսթիգալը թէրէտտիւտտէն աղատէ տէյիլ տիր» :

Էյմիւսթիլն Կաթողիկոսըղուղու.— «Ժամաւուկ» տա Տօգ. Փրօֆ. Պաղիլ, Էյմիւսթիլն Կաթողիկոսընըն պու տէֆա Գալգասիա Եպիսկոպոսըրը արասընտան ինթիսապ օլունմասընը թափսիյէ, վէ պու թափսիյէսինէ միւնասիպէթ վէրէն խուսուսլարը շուսուրէթլէ պէյան էտիյօր : Ներսէս Ալտարակեցիտէն սօնրա Էյմիւսթիլն աթոռընա ինթիսապ օլունան տէօրթ պէշ Կաթողիկոսըր պէլլի պիր մուվաֆֆագիյէթ իզհար էտէմէտիլէր, հաթթա սօն իքիլէրին հայաթը՝ քէնտիլէր իչիւն պիր ճէֆա վէ միլլէթ իչիւն պիր մուճիպի ընզալէթ օլ

մուշ տըր : Սահիհ տիր քի , Թիւրքիա էր-
մէնիւրի քէնաիւրիւն պէօյիւք էքսէրիյէթ-
լէրիյէ Լուսաւորիյիւն քիւրսիւսիւնէ՝ իսթէ-
տիքլէրի քիմնէյի թէրֆի էտէպիլիւրլէր :
Լաքին շու տա սահիհ տիր քի էջմիածին-
տէ տէհէթլի պիր մէշագգաթ մաքինաւր
մէվճուտ տըր : Էօյլէ պիր մաքինա քի անա
էն գուվիթլի պիր էճնէպի պիլէ թագաթ
կէթիւրմէզ : Տէրխաթըր էտիլի քի էլնէվմ
Իսթանպուլ վէ Երուսաղէմ քիւրսիւսիւնէ
ինթիխապ օլունապիլէճէք փէք ազ քիմնէ-
լէրիմիզ վար տըր : Իմոի Գալգասիալըլա-
րն պիզէ՝ «էյէր սիզին մուգթէտիր ա-
տէմէրինիզ վար իսէ , էվիլէս սիզին փէթ-
մուրտէ իչլէրինիզի սըրասընա գօյունըզ ,
վէ սօնրա պիզիմ իչլէրիմիզէ գարըշը-
նըզ» տէմէյէ հագգլարը Եօգ մը տըր :
Պիր տէ ատալէթ թալէպ էտէր քի ,
պիզ քէնտի էքսէրիյէթիմիզի սու ի իս-
թիմալ էթմէյէլիմ : Ումում էրմէնիլէրին
Կաթողիկոսըգ քիւրսիւսիւնի տօլտուրմագ՝
Եալընըզ Թիւրքիա էրմէնիլէրինէ մուխաս-
սէս պիր իսթիյազ տէյիլ աիր : Բուսիա
էրմէնիլէրի քէնաիւրիւն սէրվէթի վէ զիյա-
տէ թալիմ ու թէրպիյէսիյէ պիզիմ սա-
յըճա էքսէրիյէթիմիզէ մուգապիլ պէօյիւք
պիր գուվիթլի հաիզ օլտուգլարընը տա
ունութմալը տէյիլ իզ :

Միլլէթին մէնաֆի ի ումումիյէսի թա-
լէպ էտէր քի , էջմիածին Կաթողիկոսը
Բուսիա հիւքիւմէթինէ Եազըն վէ անըն
էմնիյէթինի գազանմըզ պիր քիմնէ օլուն-
Իզմիրեան վէ Խրիմեան Հալիլիլէրին գէ-
մանընտա հիւքիւմէթ թարաֆընտան վու-
գու պուլան միւմանաթ վէ պինալարըն
թէհարրի էտիլմէսի Տեղապահըն կիւնլէ-
րինտէ աւլա վուգու պուլմատը : Մէպէպի
մալիւմ տիր : Էյէր Բուսիանըն տօսթլու-
ղընը էլտէ էթմիշ օլա իտիք , Գալգասիա ,
Աճէմիսթան վէ Թիւրքիասա պիզիմ իչիւն
չօգ էյի օլաճագ իտի :

Բուսիա՝ օլտուգճա միւթէրագգը պիր

տիյար օլտուղու հասէպիլէ լազըմ տըր
քի օրատա պէօյլէ մուհիմմ մէվգի սահի-
պի օլաճագ օլան զաթ՝ տիյարըն լիսան վէ
ուսուլ ու ատաթընա վագըֆ պիրիսի օլ-
սուն : Թէրճէման իլէ իչլէմէք՝ մութլագա
գուվիթլի թահաիտ էթմէքլէք տիր : Տի-
յարըն լիսան վէ ուսուլարընա վագըֆ օ-
լան պիր Կաթողիկոս Բուսիասա չօգ իչլէր
կէօրէպիլի : Էջմիածին Կաթողիկոսընըն
ասըլ մէյտանը ֆաալիյէթի Բուսիա վէ
գօնշուր Իրանտա տըր : Մէմալիքի մէզ-
քիւրէտէ միւֆիտ օլապիլմէք իչիւն տէ՝ օ
մահալլէրի պիլմէք լազըմ տըր : Տօգ .
Պազլի՝ հէր շէյի հիսապա ալարագ հալը
հազրրտա էն միւնասիպ նամգէտ տէյու
Վարգազարեան Եպիսկոպոսը թէրլիֆ է-
տիյօր :

Դաշնակցական շարքն պիր գարար :
Ազասամարտա օգունտըղընա նազարէն
Հ. Յ. Դաշնակցական շարքն Իսթանպուլ չիւ-
պէսի 1911 Յունվար 3—10 տա Իսթան-
պուլտա ագտը իճթիմա էտէրէք , քէնալ
հանվալը հազրէլէրի վէ իլէրի իչիւն իթթի-
խազ էտէճէքլէրի թէտապիր հագգընտա
միւզաքէրէ վէ գարարլարտա պուլունմը
տըրլար : Պու գարարլարտան աթի իւզ զիւր
գըմմ շայանը տիգգաթ տըր :

1. Մէքթէպլէր տաիսիլինտէ պէօլիւք-
լէր (խուրթ) թէլքիլ էտիլմէյէճէք :

2. Մէքեաթիպ ի իպթիտաիյէ թա-
լէպէլէրի կուսակցութիւնըն տաիրէլէրի-
նէ (չարք) գապուլ օլունմայաճագ տըր :

3. Իտատի վէ մէքեաթիպի ալիյէ թա-
լէպէլէրինտէն Եալընըզ հազրըլզ վէ միւ-
նասիպէթի օլանլար , պուլունտըղլարը մէք-
թէպլէրտէ Դաշնակցական շարք մագամըն-
տա իչլէմէք շարթըլէ , աւհիւս-Դաշ-
նակցական հալինտէ գապուլ օլունապի-
լէճէքլէր տիր :

4. Տարիւլ ֆիւնիւն թալէպէլէրի ֆալ
ազալար սընֆընա գապուլ օլունուպ կու
սակցութիւն թարաֆընտան փրօփականտ

համարմանը թէպէտ օրոնսն ազգային տրոհ :

5. Հէր պիտի ազա սիյասի վէ միլի մէսէ-
լէլէրտէ քէնտի մէսէլէրինէ տիգգաթ էթ-
մէյէ մէսպուր պուլունուպ , միւնասիպէթ-
սիզ ահվալ վէ հարաքիւթըյէ կու-
սակցոքիւնն թէսիւրինի պօզան հէր պիտի
ֆէրտ շիրքէթ թարաֆընտան մէսուլ թու-
թուլաճագ սոր :

Ինչնաճկցականլարն մէքթէպլէրտէքի
մէսլէլէրինի պու եօլտա իսլահ էթմիշ օլ-
մալարը թահսինէ շայան իսէ տէ , պու
գարարլարտա պաղը նօգթալար հալա զայր
ի մուայյէն օլուպ սու ի իսթիմալա մէյտան
վէրէպիլիլէր : Պիթ թալէպէնին Ինչնակ-
ցական մագամընտա տէյիլ տէ աւնիւս-
Ինչնակցական մագամընտա իլլէմէսինտէ
նէ՞ ֆազիլէթ պուլունաղընը կէօրէմէյօր իլ :

ՄՈՒՀԱՐՐԵՐԱԹ

ՄԻԼԼԻ ՄԵՔԹԵՊԼԵՐԻ ՊԻՐԼԵՏՏԻՐԷԼԻՄ ՄԻ

Էրզրում Միացեալ Ընկերութիւն մէքթէպլէրի միւտիւրի

Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԷՖ.

[Միլի մէքթէպլէրի պիրլէտիւրմէք վագ-
թը կէլմիշ օլուպ օլմատըղընա վէ պէօյէ
պիր իթթիհատըն մէնֆաաթ վէ մագար-
լաթընըն նէլէրտէն իպարէթ օլտուղունա
տաիր պաղը տօսթլարա իրատ էթտիլիմիզ
սիւսլարա՝ Մ. Մինասեան էֆ.նին կէօն-
տէրտիլի ճէվապը պու տէֆա նէշր էսի-
յօր իլ :

Բահնիւմա]

Միւհթէրէմ էֆէնտի

Փրօ. վէ Լուս. միլլէթտաշարն՝ մէքթէպ-
լէրինի պիրլէտիւրմէսի մէսէլէսինէ տաիր
էֆթարըմը սիւսլ էթմէք իւզրէ հազ-
մըշ "ընըլ : Պու մէսէլէյէ տաիր էֆթեա-
րը շախիյէմի Անեսաքեւտէ պէյան էյլէ-
միշ օլտուղըմտան օ պէնտի նազարը տիգ-
գաթընըզա թագտիմ իլէ պիր գաշ խու-

սուսուսի սիւսլարընըզա ճէվապ վէրմէք
իլէ իթթիֆա էսէրիմ :

Ա. Մէքթէպլէրին պիրլէտիւրմէսինն՝
Փրօ. վէ Լուս. միլլէթտաշարա միւսավի
սուրէթտէ պաիս օլաճաղը մուհասէնաթ
պէրվէճհիաթի տիր : (1) Մատտի գուվ-
վէթին պիր արայա կէլմէսի իլէ իհթիյա-
ճաթը թալիմիյէնին տէֆինէ տահա գի-
յատէ սուհուլէթ վէրիլիր : Պու խուսուսա
տաիր իզահաթ վէրմէք պիլէ զաիտ տիր :
Վագթըն իհթիյաճաթընա միւթապըգ մէք-
թէպլէրէ մալիք օլապիլմէք իլիւն իպթի-
տաի մէքթէպլէրիմիլէ՝ ուլումը թապիլի-
յէ ի իպթիտաիյէ , զրաաթ , սէնաաթ վէ
թիմարէթ շիւպէլէրինին իսիսալ էտիլմէսի
լաղըմ օլուպ , պու իսէ այնի մէքթէպաէ
պիրտէն զիյատէ մուգթէտիր մուսլիմիլէ-
րին իսթիլտամընը , պիր թագըմ զարու-
րի օլան ալաթ ու էտէվաթըն իլթիրաընը
վէ կէնիշ հէմ միւնասիպ մէքթէպ պինա-
լարընըն թէհիյէ էտիլմէսինի ֆարզ էտէր :
Հալը հազըրըն պու իհթիյաճաթը զարու-
րիյէսինի գանաաթալսը թարղտա իքմալ
էթմէք իլիւն՝ գասապալար վէ խուսուսա
գարիյէլէրտէքի Փրօ. վէ Լուս. միլլէթտաշ-
լարն մատտի վէ թալիմի իգթիտալարը
քեաֆի տէյիլ տիր : Իմոի էկէր միլլէթի-
միզ քէնտինին մատտի վէ թալիմի գուվ-
վէթլէրինի (մուսլիմիլէրինի) պիրլէտիւրմէք-
լէ՝ քեամիլէն տէյիլ իսէ տէ , գըմէն՝
աարը հազըրըն մէսլէյինէ մուվաֆըգ փրօ-
ղրամլար , մուսլիմիլէր , ալաթ ու էտէվաթ ,
վէ մէսլէքէ մալիք օլան իպթիտաի մէք-
թէպլէր էլտէ էտէպիլիր իսէ , վէ պու շէյ
թէրագըզ վէ մէտէնիյէթին իճապաթըն-
տան պուլունուպ՝ հազընտա պաշայաճագ
օլան իգթիտաի միւճահէտէտէ մուվաֆ-
ֆագիյէթիմիզի թէէմին էտէճէք իսէ , մէք-
թէպլէրիմիզի պիրլէտիւրմէքիլի պէն քէն-
տիմ զարուրի ատտ էտէրիմ :

Բ. Պու վասիթա իլէ նէսլ ի հազըր ,
պիր միլլի միւթթէհիտ թալիմ ու թէրպի-

յէ նէթիճէսի օլարազ էֆրեար, արզու, ի տէալ վէ հայաթ խուսուպարընտա պիր լէշմիշ օլաճազլար տըր : Փրօ. վէ Լուս.լար արասընտա պիր մէզհէպի թէֆրիգաթ րու հունըն մէվճուտ պուլունտըղը ինքեար օլունամազ : Պու թէֆրիգաթըն հուսուլինի մուճիպ օլան սէպէպի ապի հէր նէ օլուր տա օլտուն, անըն տէվամընըն՝ միլլի իթթի հատըմըղըն թէմէլինի սարսմազտա օլտուղու պէտիհի տիր : Հաղըր վէ աթի նէպին արասընտան պու թէֆրիգա րուհունու րէֆէտիպ, միլլիյէթ հիսսինի վէ իթթիհատ րուհունը հասըլ էթմէք, վէ էրմէնիլէրին մէզհէպի ֆըրգալարընա մէնսուպ գըմլարընըն գալպ վէ իտէալ վէ հայաթճա պիրլէշմէսի իչիւն միւթթէհիտ մէքթէպլէրտէն տահա գուվվէթլի վէ միւնասիպ պիր վասըթա խայալ էտէմէյօրըմ : Օրատա Փրօ. վէ Լուս. կէնճլէր այնի եազըլտանէ էնիւնտէ եան եանա օթուրուպ էօմրիւն պու միւսթաիտ օլան միւտտէթինտէ, տօսթլուգլար փէյտա էտէրէք, պիր պիրլէրինէ հիւրմէթ էթմէյէ վէ եէքտիկէրլէրինի սէվմէյէ ալըշմազտա, վէ այնի ախլագի վէ րուհանի քիւրրէ ի հալատա միւշապիհ թէնտօվուրաթ, հիսսիյաթ, ատէթ վէ սիյրէթ իսթիհալ էթմէքտէ օլաճազլար տըր : Պինաէն ալէյհ միլլի իթթիհատ կիպի ճանըլ պիր մէսէլէ նօզթա ի նազարընտան տախի Փրօ. վէ Լուս միլլէթտաչարըն մէքթէպլէրինի պիրլէշտիրիլմէսինի պիր էմրի զարուրի ատտ էյլէրիմ :

Իքինճի թագըմնան սիւալլարընըզա նօլայըտան ճէվապ վէրմիշ օլմազ իւզրէ պու նէվ պիր իթթիհատըն մուզիրը նէթիճէլէրտէն սալիմ գալմասը իչիւն աթիտէքի շէրաիթ ի մուգթազիյէյի տախի իւլավէ էտէյիմ : Ձիքը էտէճէյիմ խուսուլարա տաիր էսասի պիր իթիլաֆ վիւճուտէ կէլմէտիքճէ՝ գօրգարըմ քի Լուս. վէ Փրօ. մէքեաթիպին իթթիհատը խամ գալըպ պիլթասաս Փրօ.լար իչիւն մուզիրը օլմազլէ

պէրապէր, միւնազաչէլէրէ մէյտան վէրէրէք գաիմ, տէվամի վէ ումուսի պիր իթթիհատը թալիմիյէ թասալվուրունա մանի օլապիլիլլէր : Օլ խուսուլար պէր վէճհի աթիտիր :

1. Մէքեաթիպ ի միւթթէհիտէնին իտարէ մէճիսի մահալլի ֆըրգա վէ ճէմաթ թէսիրինտէն ազատ օլմալը տըր : Կէրէք Լուս. կէրէք Բողըքսկան րուհպան՝ ինա էլ հիւքիւմէթ պու մէճիսլէրին վէքիլի վազիֆէսինի իֆա էտէ պիլիլլէր իսէ տէ, մէքեաթիպին տախիլի իտարէսինէ միւսախէլէյէ անլէրին հիշ պիրլինին տէ տալա հազգլարը օլմամալը տըր : Խարիճէն պէլքի պու պիրազ միւթէնազըզ կէօրիւնիւր իսէ տէ, էսասէն միւթէնազըզ տէյիլ տիր : Վէ շէքլէն տէյիլ իսէ տէ, մանէն թաթպիգ էտիլէպիլլիլլէր : Մէքթէպլէր սէնէ պէ սէնէ թէպտիլ օլան մէճիա եա իտարէ հէյէթլէրի վասըթասըյլէ տէյիլ, անճազ իգթիտար ու էհիլլէթլէրի միւսպէթ, սահիպ ի նուֆուս վէ միւսթազիլ օլուպ 5—10 սէնէ իֆա ի վազիֆէ իլէ միւքէլլէֆ օլան պիր հէյէթ իլէ իտարէ օլունմալը տըր : Վէ ազլի վէ ախլագի ճիհէթտէ ֆիլան պիր տէրէճէ ի լիյազաթա եէթիշմէմիշ օլանլար հէյէթ ի իտարէյէ տախիլ օլամամալը ալըլար : Հէր պիր վիլայէթտէ՝ քէնտի իտարէսի թահթընտա պուլունան մէքթէպլէր իւզէրինէ Միւսցեալլըն Տնօրէն մէճիսինքինէ պէնզէր պիր վազիֆէ իլէ միւսթազ պիր հէյէթ թէշքիլ օլունա պիլիլ :

Պագաթ պու հէյէթլէր՝ միւտիր եա նազըրլարա ֆիլան պիր տէրէճէտէ հուրիյէթ վէրմիլի տիրլէր, շէյլէ քի անլէր հէյէթ ի մուալլիմին վասըթասըյլա տէրա քիթապլարը ինթիսապ վէ մուալլիմ տալէթ էթմէք եա իսթիֆա էթտիրմէք իչիւն թալիլլէրտէ պուլունա պիլսինլէր, վէ էմսալի խուսուլարտա մուալլէն սէլահիյէթլէրի օլտուն : Տախիլի հէր պիր թէր-

Թիպ եալընըզ պու մէսուլ մէմուրարըն թաւսիյէսի իլէ իճրա օլունմալը տըր : Վէլ-հասըլ՝ ճէմաաթըն խօտրէյինէ վէ մէզհէպի ֆըրգալարըն թէէսիրինէ գարչը մէքթէպլէ-րին իսթիգլալիյէթի թէէմին էտիլմէլի տիր : Ահվալը միլլիյէմիզին հերճ ու մերճ տէն իպարէթ պուլունտըղը շու սըրատա միլլի վէ սիյասի փէք չօգ ազընթըլարըն մէքթէպէ սիվիշմէսինի, վէ կերէք մուալ-լիմ, կերէք մէճլիսի խտարէ ինթիսապը վէ էմսալի միւնասէպէթլէրտէ տար միւթա-լաաթտան նէշէթ էյլէյէն միւտալսէլէլէրի մէն էթմէք իւզրէ գաիմ էսասլար թէմին էտիլմէտիքճէ մէքթէպլէրին պիրլէշմէսի փէք զիյանը պիր խաթվէ օլուր :

2. Մուալլիմլէր՝ սըզը պիր թարզաա թահաիտ էաիլմիշ օլան պիր թագըմ ագ-լի վէ ախլագի միյարլարա թաթպիզէն ինթիսապ օլունմալը տըրլար : Մէքթէպ-լէրի պիրլէշտիրմէքիյին խայրը եա զիյան-լը օլաճաղընը գաթի սուրէթտէ թային էտէճէք օլան խուսուս պու տըր : Նէպ ի նէվրէսիտէնին պուլունտըղը մէքթէպլէրի-րէ ի հավասընը, միւսթագպէլտէ անլէրին միւսթագիմ, հագիգաթփէրլէր, զոսլթը նէֆսէ մուզթէտիր, արգատաշ սէվիճի, վէ կերէք շախսի կերէք իճթիմաի էօմր հագ-զընտա ալի թէսապիուր վէ իտէալլար իլէ թէճհիզ օլունմըլ քիմնէլէր օլմասընը թէ-մին էյլէյէն նէվտէն օլմալը տըր : Վէ թա-տաա օլունան էվսաֆը ազլիյէ վէ ախլա-գիյէ սահիպի օլան մուալլիմլէրէ մալլէք օլ-մասըղճա պէօյլէ պիր քիւրլէ ի հավա մէյ-տանա կէթիրմէք իմքեանսըղ տըր : Չօգ էրմ. ֆրօւլարը մէքթէպլէրին թէվհիտի թասապիւրընտան իւրքիւտէն վէ սօղուտան շէյ՝ պու պապտէ միւշահէտէ օլունան ֆարգսըղըզ վէ գայասըղըզ տըր : Ֆիլ-վագը՝ չօգ էպէվէյն քէնտի չօճուզլարընը ախլագի նօզթա ի նաղարտան հիւսնի իթիպարը օլմայան վէ սիւպեանըն օրատա քէնտի ըէֆիգլէրինտէն քիւֆը, եալանճը-

լըզ վէ իթաաթսըղըզ էօյրէնիպ էնվաի սուի թէմէյիւլաթ վէ ատաթ քէսպ էտէճէյի վէ պու նէվ ահվալը նասէզայա գարչը գայասըզ պուլունան վէ պլիննէֆա քէնտի-լէրին իճթիմաի վէ շախսի էօմրլէրի շայանը իմթիսալ օլմայան մէմուրլար իլէ իտարէ օլունան մէքթէպլէրէ կէօնտէրմէք իսթէ-մէզլէր : Չօգլարըն պու եիւզտէն միւթէ-զարրըր օլաճաղընը վէ մէքթէպլէրին պիր-լէշտիրիլմէսինին չօգ եէրլէրտէ սալթ պու հայաթի շարթըն ֆըրգտանը սէպէպլինտէն մուզիւրը օլմագ թէհիքէսինտէ պուլունտը-ղընը գապուլ էտէրիմ : Լաքին միւշքիլաթ հուզուրընտա ֆիւթուր կէթիրէճէք վագթ-տէյիլ տիր : Լուս. վէ ֆրօ. միլլի մէքթէպ-լէրի պիրլէշտիրմէք մուզթագի վէ զարուրի տիր : Ինթիսապ օլունաճագ մուալլիմլէրի ազլի վէ ախլագի պիր միյարա կէօրէ իմ-թիհան էթմէք իշիւն պիր նիզամնամէ թէր-թիպ վէ մէվգիի իճրայա վազ էտէրէք, պու իքի ֆըրգալարա մէնսուպ օլան մէքթէպ-լէրին փէյտէր փէյ պիրլէշտիրիլմէսինէ միւ-պաշէրէթ օլունմալը տըր :

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա Տ Ա Մ Ա Տ Է Ն Ճ Ի Լ Ի Ք

Վ.Է

Մ Է Ա Տ Ի Ն Ն Ի Չ Ա Մ Ն Ա Մ Է Ս Ի

ՓՐՕՑ. ԼՈՒՔՑԻ Յ. ՊԱՊԻԿԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

Մէշրութիյէթին իլանընտան սօնրա, Թիւրքիստա մատէնճիլիյէ տօյրու խու-սուսի պիր հավէս վէ արզու մէյտանա կէլտի վէ պու փէք թապիի իտի : Թիւր-քիա՝ մաստէնիյաթը ճիհէթիյլէ մէմլէքէթ-լէր արասընտա՝ էն զէնկինլէրտէն տիր տէ-յէմէզ իսէք տէ, զէնկինլէրտէն տիր տէ-յէպիլտիլիմիզ իշիւն, պու տիյարը ֆագը ու զարուրէթին փէնչէսինտէն խէլաս էյլէ-մէքիլիյն էն միւէսիր թարիգլէրինտէն պիրիսի տէ անըն մահֆուզ խաղինէլէրինի իխրաճ էթմէք տիր : Պէլքի թէաճճիւպ

էտէճէքսինիդ, աէր իսէմ քի, պէս Հալէպ վիլայէթինսէ, պու կիւնէ գատար, սալթ քէշֆ էտիլիպ աէ՝ վիլայէթսէն իլմուխա- պէրլէրի իթա գըլընան մէատինին տտէտի 34է պալիդ օրմուշ օրուպ, պունլար արա- սընտա՝ ալթուն, կիւմիւշ, ճիւլա, պագըր, տէմիր, քէօմիւր, զիֆթ, մանկանիդ, նէֆթ վէ սաիր գըլմէթլի մէատին պուլունմագ- տա տըր: Այնթապ կիպի պիր գաղատա, սօն վագթլարտա պիր գաղ մէատին գում- փաննալարը թէշէքքիւլ էտիպ, անլէրին հիմնէթիյէ պու կիւնէ գատար էտիլին քէշֆիյաթ նէթիճէսինսէ վիլայէթէ սէքիզ առէա իսթիտա թագտիմ էտիլմիշ վէ անլէրտէն պիրինին քէշֆի իչիւն տախի մէմուրը մախսուս կէօնտէրիլմիշ տիր: Էհայի՝ պէօյլէ պիր շէվգ իլէ չալըշըր իքէն՝ հիւքիւմէթի մէշուլթէ տախի լա- զըմ օլան սուհուլթէթի վէրմէլի տիր: Պիր եհնի մէասինն նիգամմաւմէսի չօգ կէշ- մէզտէն մէյտանա կէլմէլի տիր: Պու պէնա իլէ, շիմալքի մէատին նիգամ- նամէսինին մահղուրլարը հագգընտա պիր գաղ սէօղ սէօյլէմէք իսթէրիլ:

Էվիկէշա, շիմալքի մէատին նիգամմաւմէ- սի ֆագիր էհայլինին մէատինսէն իսթիֆա- տէսինի սայքի իմքեանսըզ գըլըյօր: Պիր առէմ կէզէր իքէն, պիք եէրտէ պիր թաշ փարչաւը պուլոյօր, պագըպ նէ օլտուղընը պիլմէյօր. կէօսթէրիչինսէն մատէն տիր տէյու զանն էտիյօր, անլամագ իչիւն թահլիլ էթտիրմէք իճապ էտիյօր: Պունըն իչիւն մատարֆ լազըմ, լաքին առէմ ֆա- գիր իսէ, փարաւը եօգ իսէ, նէ՞ էթմէլի տիր: Փարզ էտէլիմ քի պիր եօլ իլէ թա- չին նէ օլտուղունը անլաւը: Նիգամ տէ- յօր քի, «Սլ մատէն պուլունան մահալըն խորթիթաւը ալընարագ՝ հուտուլար թա- յին էտիլին վէ արագինին նէվի իլէ սա- հիլլէրինին էտամիսի (վէ մէշուլիյէթլէրի) զիքը էտիլին»: Արագինին նէվինի թայլին վէ էսհապընըն էտամիսինի պուլմագ լա-

զըմ, խարիթա լազըմ, միւհէնտիա լազըմ, մէտարիֆ լազըմ: Լաքին առէմ ֆագիր իսէ, փարաւը եօգ իսէ, նէ՞ էթմէլի տիր: Փարզ էտէլիմ քի չալըշըպ չապալայարագ պունլարը էթտի վէ իսթիտայը թագտիմլէ իլմ ու խապէրինի ալտը: Նիգամ տէյօր քի, «Թէհարրի էտէպիլմէք իչիւն վիլա- յէթմէն վէ թապի օլտուղու գաղատան մէմուրը մախսուլար թայլին էտիլէրէք՝ օլ մահալ քէշֆ օլունուպ՝ պատէհու վի- լայէթսէն թէհարրի բուխսաթնամէսի վէ- լիլին»: Զօգ քէրրէ վիլայէթլէրտէ մէ- մուրը մախսուլար օլմատըղընտան միւշ- քիլաթ մէյտանա կէլիյօր: Մէսէլա, շիմալ Հալէպ վիլայէթինսէ մէատին նազըրը օլ- մատըղընտան պիր գաղ մէատինին քէշֆի թէէիլիր էտիլմիշ տիր: Մէմուրը մախ- սուլար, միւհէնտիպէր լազըմ. պունլար իչիւն մէտարիֆ լազըմ: Լաքին առէմ ֆա- գիր իսէ, փարաւը եօգ իսէ, նէ՞ էթմէլի տիր: Փարզ էտէլիմ քի թէհարրի բուխ- սաթնամէսինի տէ ալտը, վէ թէհարրի նէ- թիճէսի օլարագ՝ գըլմէթլի պիր մատէն օլ- տուղու թէհագգիւլգ էյլէտի: Նիգամ տէ- յօր քի, օլ գէման իսթիյալ ալընմալը վէ իսթիյազը հիւքիւմէթ միւզայէտէ թարի- գիլլէ վէրէճէք տիր: Իսթիյազը էլտէ է- տէպիլմէք իչիւն իսէ ճինս ճինս մէտարիֆ գափուլարը ալըլըյօր, լաքին առէմ ֆա- գիր իսէ, փարաւը եօգ իսէ, նէ՞ էթմէլի տիր: Աչըգ տըր քի, պու ֆագիր առէ- մին իչի տէյիլ տիր. վէ իլթէ շիմալքի մէատին նիգամմաւմէսի՝ ֆագիր էհայլինին մէատինսէն իսթիֆատէսինի սայքի իմ- քեանսըզ գըլըյօր:

Յաւնիէն. Շիմալքի մէատին նիգամմա- մէսի գէնկիւլէրիմիզէ պիլէ՝ մէյուսիյէթ սէպէպի օրւյօր: Պիր մատէնին թէհարրի բուխսաթնամէսինի էլտէ էտէնէ գատար, չու մէմուրա, չու աղայա, չու նազըրու, վէր վէ իչին եօգ իսէ վէր: Պագէն օրւյօր քի տահա մահիյէթի նամալիւմ օլան պիր

մատեն իշխն երկզերծէ լիւրա սարֆ էթմէք իծապ էտիյօր. պէօյլէ պիր շէյ ինսանը մէյուս էթմէ՞զ մի: Մէմուրը մախսուս իսմիյլէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան թային էտիլմիշ օլան մէմուրիյն — քի չօղլարը՝ էն աաթի մէատինի եէքաթիկէրինտէն թէֆրիգ էտէմէյօրլար — պու մէմուրիյն՝ եէվմի պէշ լիւրա թախսիսաթ իլէ պիլէ իքթիֆա էթմէյէրէք՝ մատեն պուլունան մահալին քէշֆինէ կէլիպ ըիփօրթ վէրիթլէր իսէ, պուլնար իշխն էտիլէն մէսարիֆէ եաղըգ տէյիլ մի: Պիր թիւճճար կիւնտէ երկ լիւրա զարար էտէր վէ ումուր էթմէզ, լսքին պէօյլէ պիր իշ իշխն պէշ լիւրա պիլէ վէրմէք իսթէմէզ վէ հագգը տա վար տըր: Պու կիւն էսքի մէատին նիշլամամէսի մուճիպինճէ էտիլէն իծրաաթ հագգաթէն էն զէնկինլէրի պիլէ մէյուս էտէր նէվաէն տիր:

Սաշիսէն. Շիմսիքի մէատին նիշլամամէսին միւթալաա էթաիյիմիլտէ, կէօրիւյօրլը քի, հիւքիւմէթին մէնֆաաթընա թէրճիհ էտիլիյօր: Պիրսի սիւալ էտէպիլիթ. «Հիւքիւմէթին մէնֆաաթըն էհալինին մէնֆաաթը տէմէք տէյիլ մի. պուլնար պիր պիրինտէն թէֆրիգ էտիլէպիլիլիլէ՞ր մի»: Իքի միսալ վէրէյիմ: Պիրինճի միսալ. պիր աաթմ պիր մատեն պուլուր, մէրճի ի մախսուսընա իսպար էտէր, թէհարրի նէթիճէսինտէ անըն գըլմէթլի պիր մատեն օլտուղու զահիր օլտուղտա՝ անը իշլէտէրէք վարա գաղանմաղա պաշլար վէ պիթթապի գաղանճընտան պիր գըսմընը, լսքին ճիւզի պիր գըսմընը թէմէթթիւ մագամընտա հիւքիւմէթէ վէրիթ: Պու ելլգտէն առլէյէ իշ օլուր, գարիյէ վէ գասապալար շէն վէ մամուր պիր հալ քէսպ էտէր, էհալի քէսպի սէրվէթ էյլէր, վէ պուլնըն նէթիճէսի օլարագ հիւքիւմէթ աալսի կէրէք էհալինին սէրվէթինտէն վէ կէրէք մատենտէն ախզ էտիլէն թէմէթթիւտէն

իսթիֆատէ էտէրէք մէնֆաաթընը թէէմին էյլէր: Իքինճի միսալ. — պիր աաթմ պիր մատեն պուլուր, օլ մատեն իշլէտիլէպիլիլ պիր հալա վազ օլունանա գատար պալաա գիքը էթաիյիմիլ պին տիւրլիւ մէսարիֆի էտէր, վէ սօնրա տա էկէր պաշգատը անը քէնտինին էլինտէն գալիմաղ տա քէնտինէ գալա պիլիթ իսէ, անճագ 30—40 եախսու էն չօղը 99 սէնէ միւտտէթ պիր քիրաճը մագամընտա օլ մատենտէ իշլէր, վէ օլ գըսա միւտտէթ զարֆընտա էլտէ էթաիյի մէպլաղտան էվիէյի պիր գըսմընը տա հիւքիւմէթէ վէրմէյէ մէճպուր օլուր: Պու կիւն պիր աաթմ մատենճիլիյէ թէշէպպիւս էտէր իսէ, էյի պիլսին քի իքինճի միսալաա գիքը էտիլէն աաթմին պալսթը քէնտինէ իսապէթ էտէճէք տիր, վէ իշթէ կէօրինիւյօր քի շիմսիքի մէատին նիշլամամէսինճէ հիւքիւմէթին մէնֆաաթըն էհալինին մէնֆաաթընա թէրճիհ էտիլիյօր:

Բապիէն. Շիմսիքի մէատին նիշլամամէսինտէ չօղ գարանլըգ իպարէլէր, վէ պիր խայլը տա իղահաթ թալէպ էտէն նօզթալար վար տըր: Մատենճիլիք թէշէպպիւսիւնտէ պուլունան պիրիսի պուլնօզթաաա էօյլէ մանիէլէրէ թէսատիֆ էտիյօր քի, անլէրին հալլը նիշէ քէրրէ նագապիլ օլույօր: Մէսէլա, մատեն իշլէտիլէճէք արագինին հուտուտը նա՞սըլ վէրիլմէլի, նէ՞ գասար արագի օլմալը, ֆարգլը մատենլէր իշխն ֆարգ վա՞րմը, հիւքիւմէթ մէմուրիյինէ խարճը ըսհ հալլնտա նէ՞ վէրիլմէլի, ֆարգլը մէմուր իշխն ֆարգլը՞ մը, հիւքիւմէթէ երկտէ գա՞լ թէմէթթիւ վէրիլմէլի, ֆարգլը մատենլէր իշխն ֆարգ նէ՞ տիր, պու խուսուսը թային էտէճէք օլան քի՞մ տիր, օքիմնէ պուլնը նա՞սըլ թային էտէճէք, թէհարրի զէմանընտա հասըլ օլան մատենտէն նումունէ մագամընտա պիր մըգաար էվրօփապ սէվգէ մէզունիյէթ պուլունտուղու կի-

պի, Թիւրքիանն փարզը սէմթէրինէ տա-
խի սէվզ էտիլէպիլէճէք մի, վէ զայրի վէ
զայրի: Իշթէ էօյլէ պիր թագըմ սիւապար
քի անլէրէ մուգնի վէ գաթի ճէվապլարը
չիմտիքի մէատին նիզամնամէսինտէ կէօ-
րէմէյօրուզ: Վէ չիմտիյէ գատար պու սէ-
պէպտէն էփէյի փարզը թէֆսիրլէր նէ-
թիճէսի օլարագ պիր խայը միւշքիլթ
մէյտանա կէլմիշ, վէ միւսթագպէլտէ տա-
հա պիր չօգ միւնազաս վէ միւճատէլէլէրէ
սէպէպ օլապիլէճէք տիր: Մատէնճիլիքտէն
ազ չօգ անլայան վէ փարզը մէմէքէթ-
լէրտէ, գըստա պիր միւտտէթ իշին պիլէ
օլուռ, մատէնճիլիքլէ իշթիզալ էթմիշ օ-
լան պիր ֆէրտ պու կիւն Թիւրքիատա
մատէնճիլիյէ թէչէպպիւս էթտիլինտէ կէօ-
րիւյօր քի չիմտիքի մէատին նիզամնամէ-
սինտէ իզահաթ թալէպ էտէն վէ թէֆսիր
էտիլմէսի լազըմ օլան պիր չօգ խուսու-
լար վար տըր:

Պալատէ զիքր էտիլէն վէ տահա էտիլ-
մէյէն վէ էտիլմէյէն նիշէ նօգթալարը նա-
զարը միւթալապա ալըր իսէք կէօրէճէ-
յիլ քի չիմտիքի մէատին նիզամնամէսիյէ
մատէնճիլիքլէ լազըմ օլան թէչվիզաթ վէ
սուհուլէթ վէրիլէմէյօր:

Իմտի աճիզանէ թաւսիյէ էտէրիլ
քի նաֆիա նազարէթի պու խուսու-
տա տահա զիյատէ պիր հիմմէթտէ
պուլունսունլար վէ միւշթէրէմ զաղէ-
թա միւլլիֆլէրիմիլ քէնտի գալէմլէրի
իլէ պու իշի թագիպ էյլէսինլէր, վէ պիր
հէնի մէատին նիզամնամէսի միւքին մէր-
թէպէ թէզիլէ թէրթիպ էտիլին, վէ պէօյ-
լէ օլտուղընտա ինանըրը քի մատէնճիլիք
պու մէմէքէթտէ չօգ թէրագգը էտէճէք
վէ մէմէքէթիմիլ տախի մատէնճիլիքտէն
չօգ խթիֆատէ էտէճէք տիր:

Բասիյումըն պիր միլիկրամը 18—20
Խնկիլիլ լիւրաւընա տըր: Շիմտի տիւնեա-
տա անճագ 5 դրամ Բատիյում վար տըր:

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՆԵԼԷՐ ԿԵՕՐՏԻՍ

Ա Յ Ա Ս Օ Ս Ի Ա

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԱՇԵԱՆ

Հագիգաթէն Իսթանպուլը կէօրմէք տիւն-
եայը կէօրմէք տիր: Պուրասը էօյլէ պիր
սէրկիի ումումի տիր քի անտէ թապիա-
թըն, պէչէրիյէթին լիսանլարընըն, սանաա-
թըն, վէ ատաթըն հէր պիր չէչիտի հէ-
յէթի ապիլէսինտէ մէվզիի թամաշայա
վազ օլունմըլ տըր: Պուրատա՝ ատա իլէ
գարա վէ քէօրֆէլ էան էանա տուրտու-
ղու կիպի, Ապրահամ նահապետ իլէ Ապ-
րահամ Լինգօն տա պիր սըրատա տըրլար:
Պուրասը պիր տախի գարնավալ մէյտանը
տըր քի, Չէրքէզ վէ Լազ քէնտի պիլիմի
իլէ, Արնավուտ վէ Բիւրտ թամմ օլտուղու
կիպի, Խնկիլիլ վէ Վանըլ չապգասը վէ
գօճա քիւլահըյլէ, Թիւրք վէ Արապ եա-
րատըրլարը իւզրէ գարչընա չըգարլար: Սօն
մօտա գօթիւմլէր, գօրսէլէր վէ աճէլաճայրպ
չափգալար էանընտա՝ ֆէրաճէլէր, նիգապ-
լար, չարվարլար, չարշաֆլար կէօրիւնէ իլի-
չիւ: Պէրիտէ՝ պէօյիւք էնի ճատտէլէրտէ
օմուզ օմուզա իշ վէ թիճարէթ իշին գօ-
շուշագտա օլան ֆիրէնլէր գալապալըլը,
էօթէտէ պիր հապըր իւզէրինէ էան
կէլմիշ սաաթլարճա նարկիլէլէրինի չէքիշ-
տիրիպ մէսուտ օլան հաճի պապալար վար
տըր: Պուրատան Մուշլունուն «Ժօ, ախպէր»
լէրի իլէ Ալամանըն «Եահ, մայն հէր»լէրի,
րումճանըն նաղիք ֆիսիլթիլէրի իլէ, Բուս-
ճանըն անկըրմա, էօքսիւրմէ սէտալարընա
պէնպէր «Հօժ» վէ «աֆիլէր»ի, Թիւրքճէնին
չիլին չըթըրտըլարը իլէ, Արապճանըն տէնիլ
խաթթալարընտա պօղազտան չըգան սէս-
լէրէ միւշապիհ խարըլթըլարը, Խնկիլիլին
չան սէտալարընա միւշապիհ թէլէֆֆիւզ-
լէրի իլէ, Գաթիսանպուլընըն «խօպէթ տիլ-
լէրի» այնի վազթտա գուլաղընա չարփար:
Օթօմօպիլլէր էանընտան ելըտըրմ կիպի
ուշուշուր իքէն, ճամուս արապալարը տա

նէննի չալարագ ահէսթէ ահէսթէ կէշէր-
լէր : Շմէնտըֆէրլէրին ըսլըզլարը վէ եիւք
թաշընան մէրքէպլէրին չընկըրագ սէպլէրի
այնի զէմանաա քիւրէի հափայը իհթիզազ
էթտիրիլլէր : Պիր թարաֆտա՝ էփրօփանըն
10 գաթ ափարթմանլարը, աաաանսօրլէրի
հափայա տօղրու եիւքսէլիր, տիկէր թա-
րաֆտա թէնէքէ եա թախթա գուրիպէլէր
քիւմէսի պու կիւզէլ գըլըլը թէրզիլ էտէր :
էլէքթրիք զիյալարը իլէ շաշալանմըլ պին-
լէրճէ լիրալըգ էշեա վէ էմլալը շամիլ մա-
ղաղալար գուրպինտէ քէմէրիլ պէտէսթէն-
լէրտէ՝ արը գօլանը կիպի ուֆագ տէլիք-
լէրտէ մինտէր իւզէրինէ գուրուլմուշ պիր
սըրա տիւքքեանճը Մանկասար աղալար
վար : Այնի մահալաէ էնլի, աօղրու, մուն-
թաղամ ճատտէլլէրտէն, վէ էյրի, տար,
քիրի սօգագլարտան կէշէրսին : Էն ալա
օփէրալար վէ զուրնա տափուլ իլէ պէրա-
պէր Չինկեանէ հափալարը գուրաղընը
թալթիֆ էյլէր : Եիւքսէք մէֆրէթ քիլիսէ
գուպպէլլէրի իլէ սըրա սըրա մինարէլլէր
սէմափաթա տօղրու սէր չէքէր : Եննի վէ
էսրի տիւնեալար, մէտէնիյէթ վէ պէտէփի-
յէթ՝ Դարպ վէ Շարգ՝ պուրատա պիր պի-
րինի սէլամլայըպ տէրաղուշ էյլէրլէր :

Լաքին նի՞չին միւշքիլ պիր իշէ թէշէպ-
պիւս էտիյօրըլ, իսթանպօլըն թէմամընը
կէօրէմէյիլ, անը ատըմ՝ ատըմ կէզէլիմ :
Խազինէտէն չըգըպ հէման այնի մէվգիտէ
Այա Սօֆիյա ճամիսինի սէյր էտէլիմ :

360 թարիխինտէ Գօսթանթինի ազիմ
թարաֆընտան եափըլմըլ օլան պու մա-
պէտ՝ պիր գաշ տէֆա իսթիլալլարտա եա-
նըպ՝ եափըլտըգտան սօնրա, էնճամ 532
սէնէսինտէ Յուսղինեանսօ իմիէրաթօր թա-
րաֆընտան եափըլմըլ, նիհայէթ 1453տէ
Պաթիհ Սուլթան Մուհամմէտ՝ աթ իւզէ-
րինտէ Խրիսթիյան լաշէլլէրի թէփէլլէյիպ
գանլարտան եիւզէրէք իշէրի կիրմիշ : 0
վազթտան պէրու եինէ պիր չօգ մէնղա-
րէլլէրի սէյր էյլէտիքտէն սօնրա էնճամ 0

մէյտանտա Փարլամէնթին քիւշատը վէ
Մարա 31տէ «Շէրիաթ իսթէրիլ» նիտա-
լարը իլէ պինլէրճէ գուրշունլարըն հափայա
ֆըրլատըղընը, վէ պիր թագըմ պիտուշ-
լարըն փարէլէնտիյինի, սօնրա տա տար ա-
ղաճարընը սէյր էյլէտի : Պինայը եափմագ
իշին 100 միւհէնտիս՝ մայէթլէրինտէ 100էր
տանէ միմար օլարագ 6 1/2 սէնէ չալըմըշ-
լար : Պիր գաշ տէֆա թալթիլ օլմուշ վէ
պիր մէլէք կէօրիւնիւպ տէվամընը էմր
էթմիշ, էնճամ քէմէրլէրէ եէթիշտիյինտէ
պիր կէճէ մէլէք խազինէ գաթըրլարընը
ալթունլար իլէ եիւքէմիշ, էյլէճէ պիթիր-
միշէր : Պու սօն մէլէք էն՝ զիյատէ իշ ա՜,
տէմի իմիշ կէօրիւնիւյօր :

Օլ վագթ խորան ալթուն, կիւմիւշ,
ինճու, ֆիլտիշի վէ գըլմէթիլ թաշար իլէ
եափըլմըլ օլուպ իւզէրինտէ ալթունտան
իրի պիր խաշ, պիր թարաֆտա Փաթրիգէ
մախսուս պիր թախթ վէ անըն էթրաֆըն-
տա 7 քեահինլէր իշին թախթլար վար ի-
միշ քի իւզէրինտէ 12 ըէսուլլարըն թաա-
վիլլէրի, 12 ալթուն ամուտ, վէ պիրի կիւ-
միւշ, իքիսի քէհրիւպա, սէրվի վէ ֆիլտի-
շինտէն մամուլ իւշ գափու վար իմիշ : Շիմ-
տի պունլար եօգ . լսքին գափուտան կի-
րէքքէն գափու իւզէրինտէ խաշարը վէ
եազըլարը կէօրիւրսին :

Պինանըն օրթատը պիր թամամ վէ իքի
եարըմ գուպպէլլէրին օրթատընա տիւշէն
գըմտըր քի պուրատա տուրտուղունտա պիր
ազամէթ վէ հաշմէթ թէէսիրի ալթընտա
պուլունուրսըն : Պուրասընըն 100 ատըմ պօյու
50 ատըմ էնի վար տըր քի 5,000 միւ-
րէպպատա արչըն տէմէք տիր : Շու հալտէ
իշէրի 5,000 ատէմ կիրսէ օրթատընտա գա-
լըրլար, զիրա հէր թարաֆտա 4էր ամուտ
իլէ այրըլմըլ եան գըմլար տախի վար տըր
քի հէման օրթա գըմ գատար վար տըր :
Պու ամուտլար եէշիլ, սիյահ, պէյաղ վէ սի-
եահ չըզըլը գըրմըղը մէրմէրաէն տիրլէր
քի պիր փարչա 20 արչըն պօյունտա տըր :

Անը իբր ատէմ գումագլատըզ պիր արչըն եէր արթտը : Պու ամուտլար Եփեսոստան կէթիրիլմիշ օլուպ պու թիլիսէ տօղմազտան օնլար պին եաչընտա խտիլէր, վէ տահա պիր եաչընտա կիպի տիրլէր : Գուպպէնին գութ-րու 42 արչըն վէ թապանընտան, եիւքսէթիլի 19 արչըն տըր : Թամմ Լօնտ-րատաթի Սբ. Պօղոս թիլիսէսինինքի գատար տըր : Բօմանըն Սբ. Պետրոս թիլիսէսինին գուպպէսի 50 արչըն աչըզ տըր, գուպպէ-նին 40 փէնճէրէսի վար : Իւզէրինտէ տուր-տուղու 4 այագլարըն եիւքսէթիլի 30 ար-չըն, էնի 10 արչըն տըր, վէ այագտան ա-յազա քէմէրլէր 45 արչըն գութրունտա տըր :

Իբի թարաֆտա իբի գաթ թախթլար վար քի ալթ գաթտա հէր թարաֆտա հէր սիյահ կիւզէլ ամուտլար վար, պունրար Պաալպէքտէն կէթիրիլմիշ տիրլէր : Իբինճի գաթտա ճշար ամուտլար վար քի եէչիլ մէր-մէր տիրլէր : Իւչիւնճիլ գաթտա իսէ իբիչէր չիֆթէ ամուտլար վար տըր, էն եօղարրտա նիմ տաիրէ շէթլինտէ պէօյիւք պիր փէնճէրէ վար տըր : Պու թախթլարըն արասընտա 4 քէօչտէ նիմ տաիրէ շէթլինտէ տիզիլմիշ ճէր գըրմըզը մէրմէր ամուտլար վար : Պէօյ-լէճէ ճէման 170 ամուտ մէվճուտ օլուպ, էն գըյմէթլի վէ ընկեարէնկ մէրմէրտէն տիրլէր, վէ Աթինտան, Եփեսոստան, Պաալպէքտէն, Հէլիօփօլիտէն կէթիրիլմիշ տիրլէր :

Ճէնուպ թարաֆտաքի թախթտա պիր գափալը գափու վար տըր քի պուրատաքի օտոյա պիր ըուհպան՝ թիլիսէ Թիւրքլէր թարաֆընտան զապթ օլունտուղընտա՝ մու-գատտէս վէ զիզըյմէթ գապ վէ էչեալա-րը ալըպ գաչմըշ վէ հալա օրտա պէքլէյօր իմիշ քի թէքրար պուրատը Խրիսթիյան թիլիսէսի օլունտուղընտա եինէ տըչարը չըգա-ճագ իմիշ : Զապալըր րահիպ, մութլագա չիստիյէ գարնը աճըգմըշ օլմալը տըր :

Լաթին պու պինանըն վէրտիյի թէէսիր Եսպընըր ամուտլարըն վէ գուպպէնին մէֆ-

րէթլիյի տէյիլ տիր : Թէքմիլ տիվարլար ընկեարէնկ ուֆագ մէրմէր թաչարընտան մօզէիք պիր չօգ շէքլէր՝ ալթուն եազըլար իլէ գափլանմըշ տըր, պունլարտան չօղու-րվա իլէ Եօրթիլմիշ իսէ տէ, հալա չօգ եէրլէրի կէօրիլիւյօր : Գուպպէնին 4 քէ-մէրլէրինին արա քէօչէլէրինտէ՝ 4 թանէ ալթըլար գանատըր սէրաֆիմ ըէսիմլէրի վար տըր քի սըլա իլէ գափատըրմըշ օլ-աըզը հալտէ եինէ շէքլի կէօրիլէ պիլիյօր : Փագաթ պիր հալ վար քի պինանըն ճի-հէթի թամմ ճէնուպա օլմատըղընտան միհրապ օրթատան սափմըշ, վէ թապան-տաքի եազըլար սախի քէօչտէն քէօչէյէ էյրի էյրի գօնուլմուշ օլուպ պու շէյ օլ կիւզէլիք վէ հաչմէթէ պիր ահէնքսիլիք վէրմիշ տիր :

Պուրատա անթիգա հալինտէ վագթըյ-լա Մարմարատան կէթիրիլմիշ պէօյիւք էսքի վէ զայէթ կիւզէլ եափըրմըշ քիւփ, Հազրէթ Ի Մուհամմէտին նամազ գըլտըզ սէճճատէսի, Գրիստոսըն Բեթլիհէմտէն կէ-թիրիլմիշ պէչիյի վէ եըգանտըզը գըրմըզը թաշ հալուզ, վէ թէրլէյէն ամուտ կէօս-թէրիլիյօր : Պու ամուտըն թէրի՝ տէրտլէ-րէ շիֆա իմիշ, քէնտիմ սաղլամ օլտու-ղընտան սընամաղա ֆուրսաթըմ օլմատը : Պիր տէ՝ տիվարտա գըրմըզը էլ իշարէթի վար տըր քի Փաթիհ՝ աթ իւզէրինտէ իլէ-րի կիրտիյինտէ գանըր էլինին եէթիշտիյի եէր իմիշ : Կէօրիւնիւր քի օ վագթըն Թիւրք-լէրի շիմտիքի Թիւրք վաթանտաչարըմըզ կիպի թիլիսէ եազմագ մօտաալընը պիլմէ-յօրլար իտի, եօգսա պու 1400 սէնէտէն պէրու տիւնեատա էն մուհիմմ պիր մէվ-գի թութմուշ մապէտի պու կիւն կէզէմէզի-տիք : Պու կիւն պիզէ 1400 սէնէ էվլէլքի տիրիլէրիմիզին սէլամընը թէպլիլ էյլէտիյի կիպի պին սէնէ սօնրա էվատըրըմըզա տա-խի պիզիմ խապէրլէրիմիզի վէրէճէք տիր :

ՕՍՄԱՆԻՅԵՏԻ ԹԵԶԲԵԱՐ ՔԻԼԻՍԷՍԻ

Կիլիկիա Մուխթելիթ Մեճլիսինն սօն իճթիմարնատ գարար վերելտի քի, 1909 Ապրիլինտէ՝ Ատանատա ինիգատը մուգար-
րէր օլան սէնէվի թէճէմմիւէ կիտէր իքէն ֆարզը մահալլէրատ չէհիտէն վէֆաթ է-
տէն Ամէրիգալը միսիօնէրլէրին վէ էրմէնի,
Բուժ վէ Սիւրեանի չօպան, վաիզ վէ մու-
րախիսարարն զիքրինէ Օսմանիյէտէ պիր
Թէգֆէաւ քիլիսէսի ինչա օլունսուն. վէ
պու պապտէ լազըմ օլան թէչէպպիւստէ
պուլունմագ իչիւն զիյրտէ վազը իմզա է-
տէնլէրտէն իպարէթ մէրքէզի պիր գօմիթէ
թէչքիլ էաիլին :

Պու կիւնլէրտէ Մր. Չէյմպըրս իլէ վեր-
Պետրոս Թօփարեան Օսմանիյէյի զիյարէթ
էյլէտիքլէրինտէ կէօրիւրլէր քի, Յուլիաննէս
էֆ. Չիլինկիրեան իլէ պիրատէրլէր՝ էվլէլճէ
քէնալլէրէ վէրիլէն թալիմաթա կէօրէ քի-
լիսէ հապուսընը մուհաֆազա վէ պագ
ալթընտա թէվէլէնմէքաէն վիգայէ էթմէք
իչիւն էթրաֆտարի տիվարլարը թամիր վէ
ինչա էթմիլլէր տիր : Իչպու հաֆրիյաթ
էսնասընտա եիկիրմի գատար ինան պա-
գիյէլէրիլէ պազը գըյմէթլի էչեալար վէ
18 լիրա ի Օսմանի գատար պիր մէպլազ
պուլունմըչ տըր : Մէգքիւր ազչէ՝ հապու
տիվարլընըն թամիրաթ վէ ինչաաթընա
սարֆ էտիլէն 22 լիրայա տախիլ տիր :
Քիլիսէսին արսասը 30 մէթրօ թուլընտա
վէ 20 մէթրօ արզընտա օլուպ չիմսի տի-
վար իլէ մուհաթ տըր :

Քիլիսէ պինասը իչիւն հալա պիր
վլան եափըլմամըչ իտէ տէ, 500 քիմսէ
ալապիլէճէք միւնասիպ պիր պինա ինչա
էթմէք մագսէտիւտէ իզ : Մէքթէպ վէ վարզ-
խանէ իչիւն տախի լազըմ օլան թէրթիպ-
լէրին իճրասը մուգթագի տիր : Շիմոքի
թէսապիւրա կէօրէ Թէգֆէաւ քիլիսէսինին
իքմալը իչիւն ագալլի 500 լիրա ի Օսմանի
(2,200 տապէր) գատար լազըմ տըր : Շա-

յէտ իանէլէր Օսմանիյէ քիլիսէսինին հա-
գիգի ինթիյաճընտան զիյատտէ օլաճագ
օլուր իտէ, մէրքէզի գօմիթէ ֆազլա օլան
մէպլազը էօզլըլի վէ ճիհան կիպի մահալ-
լէրտէ վազը խարապէլէրին ինչասընա սարֆ
էթմէք իմթիյազընը թալէպ էտէր :

Գըթալ միւնասիպէթիլլէ Օսմանիյէ
քիլիսէսինին ճէմաաթը նըսֆընա թէնզիլ
էտիլմիչ օլուպ, պիր գաչ էրքէք, 20 տու
վէ պիր թագըմ եէթիմլէր գալմըչ տըր :
Փագաթ Օսմանիյէսին՝ Պաղտատ խաթիթը
քէպիրին կիւզէրկէահընտա պուլունուպ
միւթէսարըրըլըղա թահվիլի վէ թիճարէթ
ճիհէթիլլէ քէսպի էհէմիլլէթ էթմէսի
պիր թագըմ Փրօթէսթանլարըն օրայա
հիճրէթ վէ իգամէթլէրինէ պատի օլմագ-
տա վէ օլաճագ տըր տախի : Պու Մայիս
այընտա Ատանա իլէ Օսմանիյէ արասընտա
չմէնտիֆէր գաթարլարընըն ամէտ չիւտիւ
վազը օլաճագը միւթէվաթըն տըր : Իմսի
հալ պէօյլէ օլտուղու թագաիւրտէ, պու
թէչէպպիւսին՝ չէհիտէն վէֆաթ էթմիլ
տօսթարըմըզըն զիքրինէ պիր թէգքեար
օլտուգտան մատա, մէգքիւր հէվալիտէ
ինճիլ իչինին թէրագըզընա ազիմ վէ
մուհիմմ պիր վասըթա օլաճագը պի իչ-
թիպահ տըր :

Օսմանիյէ քիլիսէսինին պիր գաչ ֆա-
գիլը պագիյէլէրիլլէ գօնուշուր իքէն ան-
լէրին պու Թէգֆէաւ քիլիսէսինին ինչասը
իչիւն 50 լիրա վատ էյլէմէլէրի պիգի մաթ
ու միւթէհայլի պրագմըչ տըր : Պու վէք
պէօյլէք պիր ֆէտաքեարըզ տըր : Յնլէր
1910տա քիլիսէ ումուրը իչիւն 7 լիրա
վէրաիլէր վէ 1911 իչիւն 10 լիրա վատ
էթաիլէր : Փէք տէհչէթլի մագիյէ րազմէն
Օսմանիյէսին միւթաագպէլի վէք փարլագ
վէ իւմիպի տիր :

Պու թէրթիպ ումումըն գալպինէ սէօյ-
լէյէն պիր թէրթիպ օլտուղը իչիւն, պիզ
քիլիսէլէրէ վէ ֆէրալլէրէ միւրաճաաթ է-
տէրիզ քի, մէգքիւր Խրիպթիյան իչճիլլէրին

նամընա ինչա էտիլէճէք Թեզգեար ֆիլի-
սէսինին էմրի ինչաամթընտա ճիւմէմիզին
տախի պիր հիսսէսի պուլունսուն : Չիւնքի
Ատանա գըթալը միւնասիպէթիյլէ չէհի-
տէն վէֆաթ էտէն Խրիսթիյան իշծիլէրի-
միզ հազիգաթ մէլէքիւթիւնին պիր չօդ
մահալլէրտէ թէրազգըր իշիւն փէք ալա
խըտմէթլէր կէօրտիւլէր վէ պիր չօդ քիմ-
սէլէր քէնտի գանլարըյլէ իմանլարընը
թէմհիր էտէր իքէն անլէր տախի օլ տէհ-
չէթլի մուզայիգա վազթընտա գան, աթէշ
վէ տիւման իշինտէ Օամանիյէ քիլիսէսինի
քէնտի գանլարըյլէ թագտիս էյլէյիպ՝ մէզ-
քիւր մահալլ պիր չօդ գալլէր իշիւն
մուգատտէս պիր մէսքէն հէյէթինէ թահ-
վիլ էյլէտիլէր :

Օամանիյէ Թեզգեար ֆիլիսէսինին տի-
վարընտա գայա օլունաճագ չէհիտլէրին
էսամիսի պէր վէճհի աթի տիր :

Ատանա գըթալը միւնասիպէթիյլէ
ֆարգըլ մահալլէրտէ չէհիտէն վէֆաթ է-
տէն Ամէրիգալը միսիօնէրլէրին, վէ Կիլիկիա
իթթիհատընա մախսուս էրմէնի, Բում վէ
Սիւրեանի չօպան, վարզ վէ մուրախաս-
լարըն էսամիսի տիր :

Ատանատա մազթուլ.—

Վեր. Տ. Մ. Բօճըրզ	Հաճին
» Հ. Մաուրըր	Հաճին
Պատ. Յովակիմ Գայանեան	Ալպուսթան
ձիհանտա	
Պատ. Մրգը. Գալուստեան	ձիհան
ձիհան ճիւլարընտա	
Պատ. Գոնսթն. Սիյահեան	Գարս
» Յակոբ Ալպարեան	Կապան
Չայըր ազըլ	
Վեր. Յիւր. Գունտազ ճեան	Հասանպէյլի
» Ստի. Յովհաննէսեան	Խարնը
Պատ. Թագուր Յակոբեան	Պաղչէ
» Կարապ. Քիւլիէլեան	Օամանիյէ
Օամանիյէտէ	
Փրօֆ. Սարգիս Լեւոնեան	Այնթապ
Վեր. Նազարէթ Հեղինեան	Մարաշ

» Սեդրաք Էքմէքճեան	Ուրֆա
» Ճօրճի Շէմնա	»
» Ջըրիա. Պետրոսեան	Կամուրջ
» Կիրակոս Ժամկոչեան	Սէվէրէք
» Ներսէս Գույումճեան	Հիւսնիմանսուր
Մուրի. Յակոբ Սիմեան	Այնթապ
» » Աշճեան	Մարաշ
» » Նուսիէճեան	»
» » Սալաթեան	»

Սայ կէշիտ

Վեր. Սթիլիօն Արալանիտի	Հաճին
Պատ. Լեւոն Սողոմէեան	»
Մուրի. Միքայէլ Այըճեան	»
Պատ. Աստուր Թօփալեան	Ֆէքէ
Մուրի. Գրիգոր Սէֆէրեան	Եէրէ պազան
Պատ. Արտաշէս Պօյաճեան	Շար
Մուրի. Արմ. Գուլլէպճեան	»
Պատ. Սամուէլ Պետրոսեան	Գարաքէօյ
Մեղիտոն Մալլեան	Սիս

«Պունլարըն ճիւմէսի . . . իմանտա վէ-
ֆաթ էթտիլէր»

«Պու կիւնին չէհիտլիյի եարընըն ֆի-
թուհաթը տըր»

«Շէհիտլէրին գանը քիլիսէսին թօխու-
մու տըր»

«Բապպ իշճիյի տէֆն էտէր իսէ տէ,
իշի իլէրի կէթիւրիւր :»

Ատանա գըթալը միւնասիպէթիյլէ չէ-
հիտէն վէֆաթ էթմիշ օլան պալատէ մէզ-
քիւր օթուզ տանէ միսիօնէր, չօպան,
վարզ, մուրախասս վէ սաիր պիրատէրլէ-
րին զիքրինէ Օամանիյէտէ ինչա էտիլէճէք
Թեզգեար քիլիսէսի իշիւն, Օամանիյէնին
ֆագիր ճէմաաթընըն վատ էյլէտիյի 50
լիրա ի Օամանիտէն մատա, չու աթի իւզ
զիքր իանէլէր ախզ օլունմուշ տըր :

Լիր. Օամ.

1. Ատանա քիլիսէսինտէն	10
2. Վեր. Ռ. իլեւմ Չէյմպըր	5
3. Միս Հէթի Փալըրզ	1
4. Տօդ. Գօրնէլիէս Փէթթըն	1
5. Շատարեւ էֆ. Շատարեւեան	00.87

Մէմալիքի Օսմանիյէտէ վագը ճիւղէ քիլիսէլէրէ իխթար էթմէք իսթէր իզ քի , եա Ապրիլ 16 յա միւսատըֆ Կիրակի կիւնիւնտէ վէ եա տա Ապրիլ այընտա միւնասիպ պիր Կիրակիտէ շէհիտէն վէֆաթ էթմիշ օլան տօթլարըմըզըն զիքրինէ պիր թէգքեար խըտմէթի իճրա էյլէսինլէր , վէ մէգքիւր խըտմէթաէ Օսմանիյէտէ Թէգֆեար քիլիսէսինին ինչար իչիւն իանէ թօվլալլայ , աթի իւզ զիքր ատրէսլէրին պիրինէ իրալ էթսինլէր : Իանէնին՝ «Օսմանիյէ , Թէգֆեար քիլիսէսի» իչիւն օլտուլը մուլթազա իշար էտիլին :

Ասանասա Ամէրիգալը Մր. Չէյմպրս
Rev. W. N. Chambers,
ADANA

Տէրիսաստէքսէ Պայալ Հաուսա
Mr. W. W. Peet.
Bible House,
CONSTANTINOPLE

Mr. Frank H. Wiggin,
Congregational House,
U. S. A. BOSTON, MASS.
Rev. S. W. Gentle-Cackett,
Alliance House,
7, Adam, St. Strand,
LONDON, ENGLAND,

Ասանա Յունվ. 19 1911

Մերիքի գօմիքեկին ազալարը
ՈՒԻԼԵԸՄ ՁԵՅՄՊԸՐՍ
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ Յ. ԱՇՃԵԱՆ
ՍԻՄՕՆ Վ. ԲԻԻՓԵԼԵԱՆ

Շէրհ

Ատանա գըթալը միւնասիպէթիլլէ շէհիտէն վէֆաթ էթմիշ օլուպտա պալատէ մէգքիւր էսամի ճէտօվլէրնտէ իամլէրի միւնտէրիճ օլմայան չօպան , վարզ վէ մուրափսխալար վար իսէ , անլէրին իամլէրինին Ատանատա Վեր.Հ. Յ. Աշճեանա իրալ էտիլմէսի իխթար օլունուր :

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԼՖԱ ՎԷ ՕՄԷՂԱ

Պատմա ատասընտա մէնֆի հալտա պուլունան Յովհաննէս ըէսուլ զուլմ ու զատըր , հագգսըզըզ վէ ախլագսըզըզ եիւզիւնտէն հէրճ ու մէրճ հալընա տիւշմիւշ օլան Բօմա տիւնեասընա վէ զալիմ նեուներն թէատտի ֆուրունընտան կէչէն , վէ ինսանճա իւմիասիզ պիր մէվգիտէ պուլունան պիր քիլիսէյէ նալար գըրըզընտա իւզէրինէ պիր մէյուսիյէթ պուլթը չէօքմէքտէ իքէն , պիր տէ արտընտան պիր սէտա իչիթտի , վէ տէճիւպ պագսըզընտա իպն իւլ ինսանը պու հէրճ ու մէրճ արասընտա՝ կէօրիւպ անըն՝ «Ալֆա վէ Օմէղա պէն իմ ,» տէտիյինի իչիթտի : Ալֆա վէ Օմէղա եունանիճէնին իւք վէ սօն հարֆը օլուպ , էրմէնիճէնին Այք վէ Ֆէ հարֆլարընա մուգապիլ տիրլէր : Պունտան ըէսուլ նէանլայաճազ իտի :

Էվիլլա անլայաճազ իտի քի , պու «Թէհի վէ խալի» հալ , պու հէրճ ու մէրճ արասընտա ժիֆր վէ քեսալվուր վարտըր : Եազը՝ ֆիքը վէ թէսալվուրաթըն պիր շէքլ ի մուայլէնտէ իֆատէ էտիլմէսի տիր : Ատէմլէր թէֆէքքիւրլէրինի ալամէթլէրլէ իֆատէ էթմէյէ պաշտարըզլարընտա եազը իհտա օլունտու : Վէ եազըլարը պիրլէշտիրէրէք հէճէլէր , քէլիմէլէր վէ իպարլէլէր թէշքի էյլէտիլէր : Պու կիւն կիտիպ պիր մաթպատտա միւրէթթիպին (գրաշար) եափտըզընա պագ , օ գարմագարըշ օլան պիր թագըմ սիյահ նէանլէրտէն պիրէր պիրէր ալլպ տիւղիւյօր : Օ՝ պու ֆիլիլլէ եազըլար թօվլայըպ քէլիմէլէր վէ իպարլէր թէրթիպ էաիյօր : Իմաի մէգքիւր սէտա Յովհաննէստէ տէմիշ օլույօր քի , պու գարմագարըշ աշվալտան տօլայը մէյուս օլմա , օրատա եազըլար տիղիլիյօր , ալֆա , վիքա , Տէրքա , ...օմէղա վար , ֆիքը վէ իտարէ վար տըր : Պունը տէյիպ՝ քիթապըն պագի

գըտնարընտա տա պու էֆքեար վէ խտարէ
հագգընտա պագը իզահաթ վէրիյոր :

Բէսուլըն պունտան անլայաճաղը տիկէր
պիր խուսուս շու խտի քի պու խտարէտէ
պիր իսյքիսա վէ պիր ինթիհա վար տըր :
Պու գատար հարֆլար Այճատան պաշլա-
յրպ Օմէղայա տողրու իլէրիլէմէքտէ տիր-
լէր : Վագաա շու սահնէտէ պիհիսապ թէ-
պէտտիւլաթ վէ թէղայիւրաթ կէօրիւնիւ-
յոր խտէ տէ , պունլար թէսատիւֆի թէ-
պէտտիւլաթ տէյիլ տիրլէր : Պիր եէրտէ
քիլիսէ թէատտի չէքիյոր , տիկէր եէրտէ
րահաթ տըր , պիրի մուվաֆիադ , օ պիրի
մէյուս տըր : Լաքին պու թէպէտտիւլաթտա
Մէլէքիւթ Ուլլահ՝ տալլալար իւզէրինտէ
էօթէ պէրի սիւրիւքլէնէն թախթա փար-
չասը կիպի տէյիլ տիր , օ՝ պիր պու , պիր
տէ օ պիր թարաֆա սիւրիւքլէնմէյոր :
Պունլարտա պիր իպթիտա՝ պիր տէ ին-
թիհա վար տըր : Մագսէտ վէ թէրազը
վար տըր :

Յովհաննէսին անլայաճաղը պիր չէյ տէ
շու խտի քի , պու էճֆէար վէ թէպէսսիւ-
լաթ պիր զաթա եանի «Պէն» էմէնութ խտի-
լէր , վէ պու զաթ Յիսուս քէնտիսի խտի :
«Այճա վէ Օմէղա պէն իմ» Գիլիսէնին
պաշլնտա , միւմինլէրին եանլնտա , ճէ-
մատթլարըն արասընտա հաղըր պուլու-
նուպ , շամտանլար արասընտա տօլաչան վէ
անլէրի իրչատ էտէն քէնտիսի տիր : Վէ
պիւթիւն քիթապըն մագսէտի պունտն
պէօյլէ օլտուղընը կէօթէրէրէք ըէսուլա
վէ քիլիսէյէ ճէսարէթ վէրմէք տիր :

Պու՝ Յովհաննէս ըէսուլ իշիւն զայէթ
ճէսարէթպախշ պիր խապէր խտի : Շու
եարամազ տիւնեատա , թէատտի ալթընտա
էզիլէն քիլիսէյէ պունտան տահա խօշ պիր
խապէր օլամազ խտի : Իպն իւլ Խնսան կէօ-
րիւնիւպ տէյոր «Գօրգմայընըզ , պու հալ-
լար արասընտա Մէլէքիւթ Ուլլահ իլէրի
կիտիյոր վէ անըն Այֆա վէ Օմէղասը պէն իմ» :

Պու խապէր պիւքիւն թապիաթ իշիւն
տախի սահիհ տիր :

Պու ճիհանա պագըպ տա , «Օ պիր հէրճ
ումէրճ տիր» տէմէ : Օրատա կէօրիւնէն գա-
վախտ , ինթիզամ , հիւսն ու քէմալ , սաստէթ ,
ատալէթ վէ իթթիհատ կէօթէրիւ քի
անտէ էֆքեար ու թէսապիւրաթ վար տըր :
Վագաա պու չէյլէրի կէօրէն կէօզ լազըմ
տըր վէ տիգգաթլա պագար խտէք պու
չէյլէրի կէօրմէմէք միւմլին տէյիլ տիր :
Փագաթ զարիպ պիր հալ վար տըր քի ,
ատէմլէր պու թէսապիւրաթը ալէմտէ
կէօրտիւքտէն սօնրա պու չէյէ , եանի պուն-
լարն պիր Այֆասը վէ Օմէղասը , իպթի-
տա վէ ինթիհասը պուլունտըղընա ինանա-
մայօրլար : Պու գապիտ , պու հիւսն ու
ինթիզամ , պու միւթապագաթ վէ սաս-
տէթ նէրէտէն կէլիպ նէրէ՞ կիտիյոր , պու-
նը պիլմէյիլ տէյօրլար : Լաքին եանլըշ ,
հէր նէրէտէ ֆիքը վար խտէ , օրատա Ալ-
ֆա վէ Օմէղա վար տըր : Տիւչիւնէն վէ
պու տիւչիւնտիւքլէրինի պիր մագսէտ վէ
զայէյէ տողրու սիւրէն վար տըր : Ալլահ
տըր օ մութլազ Մէնպա վէ քէնտի քէն-
տիսինէ քեաֆի Տիւչիւնէն :

Պու ճիհան իպթիտա վէ ինթիհասըզ ,
սատէ պիր թիք թագ տէյիլ տիր : Անտէ
վուգու պուլան հէր թէպէտտիւլ տիւչիւ-
նէն պիր ֆիքրտէն չըգըպ կիւզէլ պիր էն-
ճամա տողրու հարաքէթ էտիյոր : Ճիհա-
նըն թէքեամիւլ թարիիլնտէ պունըն մէն-
զիլլէրինի կէօրէ պիլիլ իզ : Վէ թապիա-
թըն պու Այճա վէ Օմէղասը տախի Ալ-
լահ քէնտիսի տիր : Ալէմտէ հէր պիր գուլ-
վէթ Ալլահտան սուտուր էտիպ Ալլահն
միւրատ ու մագսէտինի իճրայա աճէլէ է-
տիյոր :

Պու չէյ խէյաւ իշիւն տահա զիյա-
տէ սահիհ տիր :

Պէչէրիլէթին խէլաւ իշի տէ էվլէլա
թէհի վէ խալի պիր մէնղարէ կիպի կէօ-
րիւնիւյոր խտէ տէ , օրատա հագիգաթէն
ֆիքը վէ թէսապիւր վար տըր : Փութիէ-
րէսթիլին , եէհուտիլիլին , Խրիսթիյանլը-

ղըն, հաթթա արհարհղիյն թարիսի պիւլէ պիր հէճէլէմէք, եազմադ, ֆիքրլէր տիզմէքտէն իպարէթ տիր տէյու կէօրիւնիւյօր: Օրատա գաւաիտ, ինթիզամ, հիւսն ու քէմալ, վէ թէրազգը վար տըր: Պունտա տա պիր Ալֆա վէ Օմէղա, իպթիտա վէ ինթիհա վար տըր: Միւմինլէրին վէ միւսլիսլէրին էօմրիւնտէն էօթէտէ պու թէպէտա տիւլաթը պաշլայան վէ պիթիւրէն պիր զաթ վար տըր: Վէ պու՝ Ալլահ քէնաիսի տիր: Խէլաս իշինտէ իշէյէն վէ նէթիճէլէր հէմ մագսէտլէր թէրթիպ էսէն Ալլահ քէնաիսի տիր:

Ալլահ՝ Գրիստոստա պու պէօյիւք իշի իճրա էթմէքտէ տիր: Թարիսի Գրիստոստա պագար իզ, ծնտա իշթէ թամմ պու շէյի, եանի Ալլահն իսէլաս իշինին Ալֆա վէ Օմէղասընը կէօրիւր իզ: Կէրի, թարիսի Գրիստոստան էվլէլէ կիտէր իզ վէ Ալլահն իսէլաս քիթապընը հէճէլէմէսինին իպթիտասընը—Ալֆայը—Քէլամտա կէօրիւրիզ. Իւլէրի՝ թարիսին նիշանկեաճընա պագարըզ, վէ Օմէղայը Յիսուսըն իտէպընըն թէճէսսիւմիւնտէ պուլուր իզ: Ալֆա վէ Օմէղա քէնտիսի տիր:

Պու շէյ շաիսի հայաքըմրգսա տա սահիհ տիր:

Շաիսի էօմրիլէրիմիզ նէ թէհի վէ խալի պիր հալ տըր: Կիւնահլարըմըզ վէ թէվպէլէրիմիզ, արզուլարըմըզ վէ իճրաաթլարըմըզ մէսէրրէթ վէ մէյուսիյէթլէրիմիզ նէ գարըչըզ պիր հէրճ ու մէրճ տիր: Լաքին պագ. վէ օրատա Այր վէ Ֆէյի կէօր: Հայաթընտա եազըլան ֆիքրլէրի հէճէլէյիպ օգումայը էօյրէն: Սէն հայաթըն իշին պիլ իսթիյար Յիսուսը Ալլա վէ Օմէղա—Այր վէ ժէ տէյու ինթիսապ էյլէ:

Յ. Գ. Գ.

Ալլահ հէր կիւնիւն զաիլէ վէ մէշղուլիյէթլէրիյլէ պիլի մագինին քաճը վէ շիրքին խաթըրէլէրինտէն վէ միւսթապպէլին միւսհիշ խայալարընտան մուհաֆազա էտէր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՏԵՅՎԻՏ ԼԻՎԻՆԿԸՍԹԸՆ

6.

Քօլէպէնկին շարգընտա վահշի Պօէրէլէրին թէմէքքիւն էթմէքտէ օլտուգլարը Թրանսվապ պուլունըպ, չիմալ վէ ճէնուպ թարաֆլարը իսէ գուրու վէ իսսիզ Քալահարի չէօլիւլէ իհաթա օլունմուշ իտի: Քալահարի չէօլիւնին չիմալ թարաֆընտա պէօյիւք պիր կէօլ պուլունտըղընա տաիր եէրլիլէրտէն պիր ըիվայէթ իշիթմիշ օլուպ, պէօյլէ պիր եէր քէնտինին մագսէտինէ վիէք ույղուն իտիյինի կէօրտիւ իսէ տէ, անը քէշֆ էթմէք պէօյիւք մէսարիֆէ միւհթամ ղան պիր թէչէպպիւս օլտուղընտան, նէ եափաճաղընը շաշըմըզ պիր հալտէ պուլունմագ տա իտի:

Վիլլըմ Գըթըն Օավէլ իսմինտէ նէճիպ պիր Խնկիլիզ կէնճ պու վագթլարտա Աֆրիգատա ալճըլըզ իլէ իշթիզալ էտիպ, Լիվլինկսթընըն լիսան վէ մալիւմաթընտան չօգ իսթիֆատէ էթմիշ օլտըղընտան, անա տօղրու գալպինտէ սամիմի տօսթլուգ հիսս էտէր իտի: Օավէլ՝ Լիվլինկսթընըն մագսէտինի անլայընճա, Քալահարի չէօլիւնիւ կէչմէք իւզրէ լաղըմ կէլէն մէսարիֆի թէտիյէ էթմէքլիյի թէահհիւա էյլէտի: Իմտի, 1849 Մայիս 27տէ, 80 էօքիւզ, 20 աթ, 25 եէրլիլէր իլէ միւմաիլէյիսմ Քօլէպէնկտէն հարաքէթ էյլէտիլէր:

Քալահարի չէօլիւ միւշքիլաթ իլէ տօրունամալիւմ պիր գըթա իտի: Անըն հագգընտա Լիվլինկսթընըն եէրլիլէրտէն ալապիլաիյի եէկեանէ մալիւմաթ չօգ սէնէլէր էվլէլ պիր շէյիին օրատան կէչմիշ օլմասը ըիվայէթինտէն իպարէթ իտի: Լիվլինկսթըն պու ըիվայէթի իշիտինճէ, «Ատէմին կէչտիյի եէրտէն ատէմ կէչէպիլի» տէյիպ պու միւշքիլ սէֆէրէ թէչէպպիւս էյլէտի: Լիվլինկսթընը պու սէֆէրտէ էն ղիյատէ վիւրիշան էտէն իտսուս՝ սու գըլլէթի իտի: Հէր մէնգիլտէ

եէնի գույուլար գաղղայ, անէր իշինտէն տամլայան սու դաթրէլէրիլէ քէնտի գապլարընը տօլուուրարագ, էօքիւղլէրի սուլարըլար իտի: Պաղէն տէ սույա փէք միւհթաճ պուլունսուղլարը պիր եէրտէ պու գատարճըդ սու տա պուլամատըղլարընտան՝ 30—40 միլ կէրիտէ պրագտըղլարը պիր գույույա ավտէթ էթմէյէ մէճպուր օլուրլար իտի: Եազ վաղթընտա չէօլին գումլարը իւղէրինէ աքս էտէն խաթթը խաթիվա կիւնէշինին եազըճը հէրարէթիստէն, վէ Մաշարիւս խասթալըղընտան հասըլ օլան սրճագլըգ իշինտէ եանըպ դափուլըր իքէն, Լիվինկսթընն իպրագ էթաիյի չէճաաթ պախի հայրէթ իտի: Պաղէն էօքիւղլէրին արդասընտա, պաղէն աթէշ կիպի եանան գումլար իւղէրինտէ զահմէթ չէքէրէք, պու ճիւմէսինէ րաղմէն՝ միւթէմաաիյէն իլէրի տօղրու եիւրիւմէքտէ իտի: Էօքիւղլէր պիլէ սուսուղլըգտան պայըլըպ էօլիւրլէր, գուլաղուղ եօլու շաշըրմըշ օլտու զանու իղրարլէ ավտէթ էթմէյի թէրիֆ էաէր, րէֆիղլէրի տէ քէնտի կիպի պի թապ ու թաղաթ օլարագ գալըրլար, լաքին Լիվինկսթըն մէյուս օլմայարագ իլէրի կիտէր իտի: Նիհայէթ պիր կիւն շու պիհիտապ միւշքիւլաթ իլէ տօլու չէօլլէր իշինտէ իլք տէֆա օլարագ գուլաղլարընա վասըլ օլան գուրպաղա սէսի, էօմրինտէ իշիթաիյի էն միւքէմմէլ գօնսէրլէրտէն զիյատէ անըն գալպինի մէսէրրէթ իլէ մէմլու էյլէտի: Տօգուղ հաֆթա տէվամ էթմիշ օլան պու եօճուլըգտա 600 միլտէն զիյատէ պիր մէսաֆէ գաթ էտէրէք, Նկամի կէօլինսին սահիլինէ վասըլ օլմուշլար իտի: Օրատա իքինճի պիր սէֆէր իշին եէնի գարար վէ փրանլար եափարըտան սօնրա, Լիվինկսթըն՝ Բօլէպէնկէ, Օսմէլ իտէ՝ Խնկիլթէրրայա ավտէթ էթաիլէր:

Յլ պիր սէնէ՝ Օսմէլ Խնկիլթէրրատա զիյատէ գալմաղա մէճպուր օլտուղունտան,

Լիվինկսթըն գէվճէսի վէ չօճուղլարըլէ պէրապէր իքինճի պիր սէֆէրէ թէշէպպիւս էտիպ, սէլամէթլէ Նկամի կէօլինսէ վէ անտէն նէշէթ էտէն Զուկա նէհրինէ վասըլ օլտու: Լաքին չօճուղլար Հիւմմատան չօգ զահմէթ չէքտիլլէրինտէն ավտէթ էթմէյէ մէճպուր օլտու:

1851տէ Օսմէլ իլէ պիրլէշիպ, մա աիլէ իւշինճի տէֆա օլմաղ իւղրէ Բալահարիյի վէ Զուկա նէհրինի կէշէրէք, Գօպի նէհրի սահիլինտէ Լինիանթէտէն 400 միլ ուղապ պիր նօգթայա եէթիշտիլէր: Օրայա եազըն պիր մահալտա պիր թագըմ պէյաղլարըն՝ հէր պիրի 8 դուրուշա էսիրլէր սաթուն ալմաղտա խաթրլէրինի անլատըղլարընտան, իլէրի կիտիպ պու միւտհիշ վէ մէնֆուր թիճարէթէ պիր էնճամ վէրմէք խաթէտիլէր իտէ տէ, գըշ եաղլաշմըշ օլտուղընտան, ավտէթ էթմէրիլի միւնասիպ կէօրաիլէր:

Լիվինկսթըն շիմալի սէֆէրլէրինտէն Բէյի Թաունա ավտէթ էտէրէք, քէնտի ֆամիլեաաընը Խնկիլթէրրայա կիլթմէք իւղլէ պիր սէֆինէյէ թէպիւմ էթաիլէրտէն սօնրա, թէքրար շիմալա տօղրու միւթէվէճճի օլտու: Ճէնուպտա պուլունան պէյաղլար՝ հասէտաէն նաշի անա պիր թագըմ իֆիթիրալար էտէրէք, անը՝ քէսպ էթմէքտէ խաթիյի չէօհրէթտէն մահրում էթմէք խաթէտիլէր իտէ տէ, պու ճէհտ պիղգաթ քէնտի մուճիպլէրինէ պախի ար օլմագտան զիյատէ պիր իշէ եարամատը: Այնի վաղթտա՝ պուլունսուր էօլլէ քիմնէլէր տախի, քի Լիվինկսթընն ֆէտաքեարանէ սայ ու զայրէթլէրինի թագտիր էթմէքլէ պէրապէր, անը տահա զիյատէ թէշվիգ էթմէք իւղրէ անա փէք ճիտտի իշիլրաքտա պուլունսուրլար:

Շիմալա ավտէթ էթաիլինտէ, Բօլիպէնկտէ պուլունան խանէսինի վէ պիւճիւմէ մուհարրէրաթընը 600 Պօէրլէր թարաֆընտան թալան վէ իհրագ էտիլմիշ պուլմաղլէ ֆէվզ էլ աոտէ թէէսաիլէ էյլէտի:

ՍՕՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ՍԷՃԼԻՍԻ ՍԷՊՈՒՍԱՆ

33 ինննիս ինքնակատար՝ տխր շաքէր գանու-
նունըն միւզաքէրէսինէ տէվամ էտիւտի: Պէտէն
մէսէլէսինէ տարի խալլիմա միւզաքէրէ ճէրէյան
էթտիքտէն սծնրա Մահմուտ Շէվքէթ փաշանըն
թէքլիֆի իւզրէ: ասքէրլիքտէն գուրթուլմազ
խաթէյէն պիրլինն 3 թագսիտ իլէ տէյիլ, անճագ
պիր տէֆատա 50 լիւա վէրիպ 3 ալ միւտտէթ
թալիմ էտիւմէսինէ էքսէրլիէթ իլէ գարապ վէ-
րիլտի: Չէքրիկէ իթլաֆընա տարի հիւքիւմէթ
թարաֆընտան կէծտէրլիմիլ, վէ էնճիւմէն թա-
րաֆընտան իքի տէֆա թառիւն էտիւմիլ օլան
լայիւն՝ ճիւզլի պիր միւզաքէրէտէն սծնրա, զը-
քաաթ էնճիւմէնիլէ կէծտէրլիտի: Պիր միւտտէթ
խըտմէթ ի ասքէրլիյէտէ պուլունտուգտան սծնրա
հէր հանկը պիր սէպէպէ մէպնի մէզուռնէն քէնտի
չէհրինէ կրթմիլ օլան պիրիսի միւտտէթ ի մէզու-
նիլէթի խիթամ պուլունտուգտան սծնրա պէտէլ
վէրմէք իսթէթ իսէ տրթըգ թալիմէ թապի թու-
թուլմայաճապը, (49 նճու պէնտ) վէ պիր ֆէրտ
ասքէր ալրիտրգտան սծնրա մուհարէպէ գուհուր
էթտիլի հալտէ պէտէլ վէրմէք իսթէթ իսէ գա-
պուլ օլունմայաճապը (53 նճիւ պէնտ) գարապիր
օլաու: Պէտէլ վէրէն պիր ֆէրտ էվտէքի մուի-
նիլին ֆէվթ օլուր եա հէր հանկի պիր սէպէպ
տէն նաչի ասքէրլիքտէն մաֆու թուլթուլաճագ
օլուր իսէ պէտէլինն կէրի վէրլիմէսի գապուլ
օլունտու: 34 ինննիս ինքնակատար, Պազտատ վա-
լիսի Նազիմ փաշանըն իւլքետ ի մէզքիւրէյի ի-
մար ու իսլաւ մազսէտի իլէ քէնտիսինէ վէրլիլէն
սէլաւիլէթի էյի եօլտա իսթիմալ էթմէյէրէք պիւ-
թիւն գանուլարը՝ հաթիթ գանուռնը էսասիլի
պիլէ այագ ալթընա ալմագ տէրէճէսինտէ սուի
տիվալտա պուլունտըրընտան պահա իլէ Տախի-
լիլէ նազըրընն անվալը մէզքիւրէյէ վագըթ ի-
քէն նէ՝ սէպէպտէն մէզքիւր վալլիլ թէպաթիլ էթ-
մէտիլինէ տարի 50 տտէտ մէպուսլար թարա-
ֆընտան պիլ իմզա թագտիմ էտիւմիլ օլան թապ-
րիլ օգուհուլ րուզնամէյէ գայտ էտիլտի: Ան-
տէն սծնրա կէչէն սէնէ վէ պու սէնէ ինթիխապ
օլունմուլ օլան 17 մէպուսլարըն թահլիֆի (եւ-
մին) իճրա օլունմուլ տրը:— 35 ինննիս ինքնակատար
11 մէպուս թարաֆընտան թագտիմ օլունտուպ
22 պէնտտէն իպարէթ օլան Յիլօքսէրա (չէքրի-
կէլէրին իթլաֆ վէ մէն ի սիրալէթի) գանուռնա-

մէսի միւզաքէրէ էտիլիպ ճիւզլի թաաթիլաթ իլէ
գապուլ էտիլմիլ տիր: Պիլ ախէրէ Սան Սթէֆա-
նօտա վուզու պուլան տէմիր եօլ գաթարը գա-
զասընա տարի Տախիլիլէ նէզարէթինտէն վուզու
պուլան թալէպ իւզէրլինէ միւշարիլէյն նազըր ի-
զահաթ վէրմիլ տիր: Խորճը րահ մէսարիֆու-
թընա մահսուպ օլմագ իւզրէ տախիլիլէ պիւտ-
ճէսինէ իւսվէսի թալէպ օլունտան 500,000 դու-
րուլ մէսէլէսինէ տարի տախիլիլէ նազըրը իզա-
հաթ վէրմիլ վէ պիր ալ միւնազալթման սծն-
րա 500,000 եէրինէ 400,000 դուրուլ թախսիսի
էքսէրլիլէ գապուլ օլունմուլ տրը: Իքինճի
ճէլսէտէ՝ տախիլիլէ նազըրընն Հօրան տիվանը
հարապ մտարաֆընա 70,000 դուրուլ թախսիս օ-
լունմարըն թալէպ էտէն թէվքէրէսի օգուհուլ
րուզնամէյէ գայտ օլունտուգտան սծնրա պէ
թէքրար Ախզըր ասքէր գանուռնամէսի էլէ ալըն-
միլ տրը: Վազիֆէ ի ասքէրլիյէտէն ֆիրար էտէն-
լէր եա տա էֆրատը մէզուռնէտէն սալլիմագ
գաստիլլէ քէնտի վիւճուտիլին ազասընտան պի-
րիլի գաթ էյլէյէն եա քէնտի քէնտիլլիլիլի եա-
րալայանլարա թէրէթթիւպ է էճէք օլան ճէզա-
լար հազըրնտա պիլ միւզաքէրէ գանուռնամէտէ
կէծաթէրլիլէն ճէզալար պիր մրգտար թաաթիլ վէ
թախիլիլէ էտիլմէք իւզրէ էնճիւմէնէ իհալէ օ-
լունմուլ տրը: 36 ինննիս ինքնակատար, րէլիս Անմէտ
Իրգա պէյ աթիտէքի սէօզլէր իլէ մէճիսի քիւ-
շատ էյլէտի: «Մաթթիլէսիւլէֆ» Պապը Ալիտէ եան-
դըն վուզու պուլունտուգուռն իլիթտիք: Ճէնապը
Հազգ պիլի ախպարի գայաթման էմին սազլա-
սին: Միլլէթ վէ վաաթիլան ուզուռն էօմը վէր-
սին: Մատտի վիլանլար ունտուտուլապիլիլի: Մէճ-
լիս արգու էտէր իսէ վէքեալէթէն Չաթըր Շա-
հանէյէ մէճլիս թարաֆընտան պէյանը թէէսսի ֆ
էտէլիլ: «Մէճլիս «Փէք ալա, փէք էյի» սէտա-
լարը իլէ թէքլիֆի գապուլ էթմիլ տիր: Էօմէր
Ֆէվպի էֆ. պիւտճէ գօմիսիօնու թարաֆընտան
սէօզ ալարագ էվգաֆ տախիլէսինտէ միւնթաճը
իսլահ կէօրիւնէն խուսուսաթը թատատ էտիպ
էվգաֆ Նազարէթինն լազըր իլէ անյն եէրինէ
Շէյիլ իլ իսլամիլլէթ մութթասըլ պիր միւտի-
րիլլէթ օլմասընը թէքիւ էյլէմիլ տիր: Պիր միգ-
տար միւզաքէրէտէն սծնրա, էվգաֆ պիւտճէսի
200,000 դուրուլ պիր զամիմէ իլէ գապուլ է-
տիլմիլ տիր: Էվգաֆ Նազարէթինն պու սէնէքի
իրատը 76,666,290 վէ մէսարիֆի 76,330,870
դուրուլ օլունտը տրը:

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Հիւրերիւթ զտարեմանը Նիյազի պէյ՝ Այան մէծլիսի րէիսինէ պիւր թէլէղրաֆ չէքէրէք քէն- տիսի իչիւն թախսիս էտիլէն 4000 դրշ. թէ- գաիւտ մաաչընրն լուգուժնտան զիյատէ օլտու- ղունը վէ չիւտիքի մաաչը միգտարըլէ գանաաթ էտէպիլէճէյինի պէյան էթմիշ տիր։—Գարատաղ- տան Արնաւլուտուղա կիզլիճէ իտիսալ օլունան սիւսիլարըն միգտարը կիթտիքճէ թէգայիւտ էթ- մէքտէ տիր։ Վէ չիւտի՝ էլպասան, Տէպրէ, Իփէք վէ Շքոտրա թարաֆլարնտա կէչէն սէ- նէքի իպանտան էվվէլ պուլունտուղը գատար սիլա՝ պուլունտագտա տրր։ Էօնիւմիւղտէփի պահարտա երնէ պիւր իսեան ղուհուրընտան գօր- գուլմագտա տրր։—Պապ ր Ալի՝ տիւվէլ ի համի- յէյէ պիւր թահրիւթ ր ումուժիյէ իրսալ էտէ- րէք Կիրիտ թարաֆընտան էվրօփայա իրսալ օ- լունտագ Կէյթթին զապուլ օլունտաը, էվրօփա թարաֆընտան Թիւրքիանըն Կիրիտաէքի հու- գուգը հիւքմրանիսինէ տտէմ ի իթիպար վէ Թիւրքիանըն ումուրը տախիլիյէսինէ միւտա- իւլէլ տէմէք օլաճաղընը պէյան էթմիշ տիր։ «Էվ- րօփա զաղէթալարը պու նօթատան պահալէ, տիւվէլը համիյէ՝ հալը հաղըրտա մէչրուլթիլէթ ի օսմանիյէյէ գարըր փէրվէրաէ էթտիքէրի խու- լուս վէ միւվէտտէթէ րաղմէն՝ Պապը Ալինին թալէպինի գապուլ էտէմէյճէքէր տիր, չիւնքի գօմիսիօնըն զապուլընտան իմթինա էթմէլէրի «համր» նամընըն էօնտէլէրինէ թէրթիպ իթտիկի վէգաիֆէ գապիլի թէվֆիդ տէլիլ տիր» տէյօր- լար։— Կէչէն ճիւմա կիճէսի Այա Սթէֆանոս իլէ Մագրիքէօյ արաալնտա զօնվանսիօնէլ թրէնի պիւր եիւք թըրէնիլէ միւսատէմէ էթմիշ տիր։ Եիւք թրէնինտէ՝ ղուրու օթ տէմէթլէրի պուլունտըղըն- տան միւսատէմէնին չիտտէթինտէն պուլար թու- թուչմուշ տըրլար։ Եօլճու թրէնինին արգաաըն- տա պուլունտան վալօն միւսատէմէնին չիտտէ- թինտէն թէմաթիլէլ եէքտիկէրինին իչինէ կէչմիշ տիր։ Եէտիսի խաֆիֆ՝ պիրիւի աղըր օլմագ իւղ- րէ, մէճրուհիյինին միգտարը սէքիվէ վէ իլթիսլ էտէն սաման հումուլէլի վէ միգտարը օն իքիյէ պալիդ օլան մառեչանսիդ թրէնինին պիրինտէ վէֆաթ էտէն պիւր շախս իլէ գաղաղատէկեանըն միգտարը տօգուղա պալիդ օլմուշ տըր։ Կէչէն պաղար կիճէսի ստաթ ալա թիւրքա օն պու- չուգտա՝ Պապը Ալիտէ հարիդ ղուհուր էտիպ, էտիլէն պիլճիւմէ ճէհուլէրէ րաղմէն՝ տախիլիյէ նէգարէթի վէ Շուրա ի տէվլէթ տախիլէսի տէ-

րունինտէ պուլունտան պիր թաղըմ էվրագ իլէ պէրապէր միւսթէրիդ օլմուշ տըր։ Հարիզին թէ- լէղրաֆ օտաաընտա պուլունտան պիր գահվէ ման- կալընտան, ետ տա սօպատան ղուհուր էթտի- յի ղանն օլունտագտա տրր։—Սանաա վէ Հիւ- տէյտա՝ թահթը մուհասէրէտէ օլուպ ասըլարըն ատէտի կիթտիքճէ արթմագտա տրր։ Լաքին օոն խապէրլէրէ կէօրէ հալա ասըլար հիւճիւմէ ճէսարէթ էտէմէմէքտէ տիրլէր։—Պուլկուրիսթան նաղարէն, նաղըրլարընտան պիրինին պէյաննա նաղարէն, Թիւրքիա վէ Պուլկուրիսթան թիճտրէթ մուա- հէտէսի հաղգընտա էսաա իթիպարըլէ իթիլաֆ հուսուլա կէլմիշտիր։ Իսթիլաֆ նօթալարը թարաֆէյինին միւսատաթը միւթէգապիլէսի նէթիճէսի օլարագ հալ ու թէսվիլէ օլունմըր տրր։ —Լօնտրտտան վիրուտ էտէն պիր թէլէղրաֆնա- մէյէ նաղարէն՝ Պաղտատ մէսէլէսինին հալ- լը իչիւն գարիպէն տէվլէթ ի Օսմանիյէ իլէ Ինկիլթէրա արաաընտա միւղաքէրաթ ճէրէյան էտէճէյինէ տաիր օլան խապէրլէր Ինկիլթէրա՝ մաթպուլաթը թարաֆընտան մէֆուլունիյէթլէ գայտ վէ թէլագըր օլունտագտա տրր։ Լօնտրտտան թան զաղէթաաընա հաղըրտըղընա նաղարէն, Ինկիլթէրա պու մէսէլէ հաղգընտա նօթա ի նաղարըն թէպաիլ էթմէմիշ տիր։ Ինկիլթէրա հիւքիւմէթի՝ Թիւրքիա թարաֆընտան կէօսթէ- րիլէճէք սուրէթ ի թէսվիլէ ի միւսթէլիֆէյի թէպգիդէ միւհէյա օլուպ անճագ ֆրանսա հիւ- քիւմէթի իլէ իթիլաֆ հասըլ էթտիքտէն օոնրա Թիւրքիա իլէ տախի իթիլաֆա րաղի օլաճագ տըր։

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Պաղտատ վալիսի Նաղըմ փաշա՝ մահալը մէղքիւրին միւթէպէր պիր ֆամիլիաաընա մէն- սուպ վէ 30,000 լիրա սէրվէթէ մուլիք օլան Օր. Սարա Իսքէնտէր (Մատթէոսեան) նամընտա պիր էրմէնի պաքիւրէյի ճէպրէն քէնտիլին վէքիլար- ճը Սուրէն իլէ թէզվիճ էթտիքմէք իսթէմիշ վէ Օրիորդ թարաֆընտան սուրէթ ի գաթիլէտէ րէտտ օլունտուղընտան մէրգուլէնին սէրվէթինի զապթ էթմիշ տիր։ Օր. Սարանըն վալի հաղգընտա Սթանպօլա վէրմէք իսթէտիլի թէլէղրաֆլար մա- հալլի մէմուրիյն թարաֆընտան րէտտ օլունտը- ղընտան, մէրգուլէ՝ Պուլիւրէ ֆիրտը էտիպ օրա- տան Իսթանպօլտա պուլունտան Պաղտատ մէ- պուլարընա թէլէղրաֆիյէն իլթիլաֆ էթմիշ տիր։ Զէվալլըր զըզճըղաղ չիւտի Պուլիւրէ ֆրանս. գօնսօլօսխանէսինէ իլթիճա էթմիշ օլարագ, օ-

բառապաշարում մտադրում տրբա՝ — Պիր էրմէնի մէ-
պուստընը տէխնալէթիլէ Ատանանըն տուլ վէ եւ-
թիմ միւսթաճիլինէ սարֆ օլունմագ իւզրէ կէ-
չէն սէնէ օլտուզը միսուլլու պու սէնէ տախի
պիւտճէյէ իտիսալ օլունմըլ օլան 10,000 լիրանըն
էնճիւմէն թարաֆընտան պիւտճէտէն ըէսիտ է-
տիլտիյի անկաշըլիւն տրբա՝ Գրիգոր Զօհրապ էֆ-
մէպաղը մէզքիւրի պէթէքրար պիւտճէյէ իտ-
իսալ էթսիրէպիլէճէյինի Ազգ. Երեսի. Ժողով
հուզուրընտա վաս էլլէմիլ տիրա՝ — Պօսթօնտա
նէշը օլունան Հայրենիք զազէթասընն պէյանընա
նազարէն իլանը մէշըթիլլէթտէն պէրու թիւր
քիտտան Ամէրիգայա հիճրէթ էտէն էրմէնիլէրին
ատէտի էքսիլմէք հէրինէ թէզայիւտ էթմիլ տիրա՝
1901տէ Ամէրիգայա հիճրէթ էտէն էրմէնիլէրին
ատէտի 1855 ի.թ.էն, 1909 վէ 1910տա, հաճի
ի.թ.ի մէշըթիլլէթ սէնէլէրինտէ, 3108 վէ 5508
օլմուշ տրբա՝ — Էսքի Վարչ. Ժողով տիրան իճ-
թիմանտա, զուհուր էտէն հաճիլընտան տօլայը
Պապը Ալիյէ կիտէրէք պէյանը թէէսսիւֆ վէ
իլթիրաք էթմէք իւզրէ իւշ ողատան իպարէթ
պիր հէյէթ ի մէպուսէ ինթիսապ էթմիլ տիրա՝
Հէյէթ ի մէզքիւրէ Փաթրիք վէքիլինին ինթի-
սապընա տաիր լազըմ կէլէն իսլիմաթըն թաճիլինի
տախի թալէպ էտէճէք տիրա՝ — Մէճլիս ի Վիւքէլա
Դուրեան Սրապալըն իսթիֆաաը մէսէլէսինի
թանթը միւզաքէրէյէ ուլարագ, նիհայէթ պէյանը
թէէսսիւֆէ միւշարիլէյին իսթիֆասընը գապուլ
էլլէմիլէր տիրա՝ — Ատանա Առաջնորդը Տ.
Ներսէս Ծ. Վ. Դանիէլեան՝ Փաթրիքիսա-
նէյէ Յունվ. 12 թարիսիլ պիր թահրիթաթ
կէօնտէրէք, Ատանաապ պուլունան թիւճ-
ճար վէ չիթթիլէր քէֆուլէթ ի միւթէսէլ-
սիլէ վէ թէրհին թարիպիլէ, վէ թաղսիտ իլէ
թէտիլէ էթմէք իւզրէ հիւքիւմէթտէն իսթիք-
րազ էթթիքլէր 100,000 լիրայը մալիւմ պիր
թազըմ էսպապը գարուրիլէտէն նաշի վաղթըն-
տա թէտիլէ էտէմէյէճէքլէրի, վէ պու հօլտա
թէրհին էտիլէն էմլաքըն զըրաթ պանգալարը
թարաֆընտան ֆիւրուլթ էտիլէճէյի էնլի իչիւն
փէրիլանիլէթ իւզէրինէ փէրիլանիլէթ օլաճա-
ղընտան, հիւքիւմէթին՝ մէպաղը մէզքիւրի
հէտիլէթին էնլիլէ իհսան գըլմասընը Ատա-
նա վալիսինտէն թալէպ էթմիլ օլտուզլարընը,
վէ պու խուսուստա Փաթրիքիլանէնին տախի
լազըմ կէլէն մուսուլլէթտէ պուլունմասընը թա-
լէպ էլլէմիլ տիրա՝ — Ազաւաւաւա օգուստըղընա
նազարէն թիֆլիստէ, չէրին տախիլինտէ վէ
խարիճինտէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան թէհար-

րիյաթ սուրէթ ի մախսուսէտէ արթմըլ տրբա՝
Թիֆլիստէն 5 էրմ. կէնճէր պէշէր սէնէ միւս-
տէթլէ, վէ իկտիրտէն 7 էրմ. կէնճէր պէշէր
այ միւստէթլէ նէֆի էտիլմիլ տիրէրա՝ — Ժա-
ւանալտա օգուստըղընա նազարէն էլլէմիլ Ա-
մէրիգատա Արամ պէյ տ'Ապրօ իսթինտէ պիր
էրմէնի փրէնս պուլունմագտա տրբա՝ Միւսալիլէյ
25—26 սինինտէ, միւթէպլիւմ, վազարը վէ
միլիճուր սահիպի պիր կէնճ օլուպ, իթալիանըն
Նափօլի չէրինտէ հաշամագտա օլան Բրէնս
տ'Ապրօնըն պիրատէրգատէսի, մէրհում Տիգրան
փաշանըն մախսուսը վէ Մեծն Նուպարըն թօր-
նու իմիլ, — Մէվսուգ պիր մէպուստան անլա-
շըլտըղընա նազարէն միլլի մէպուսանըն իքի
Փրոգալարը պիլ իթթիֆագ իգմիտ Առաջնորդը
Տ. Ստեփաննոս Արքեպսկ. Յովակիմիանը, վէ
մուզատտէմա Փաթրիք վէքիլինինտէ պուլուն-
միլ օլան Տ. Գարրիէլ Եպսկս. Ճէվահրճեանը
հէնի Փաթրիք վէքիլի ինթիսապը իչիւն նամ
զէտլէր մագամընտա գապուլ էթմիլլէր տիրա՝

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Հէր թարաֆտան գըշըն մէմուլլին զայրի պիր
սուրէթտէ չէտիտ օլտուզու վէ էնլիլինին հա-
թաճագ վէ հէյէճէք գըլլէթինտէն զահմէթ չէք-
տիքէրի խապէր ալընյօր, Տիյարպէքիտէն,
Մարաշտան վէ Թարսուստան Մր. Փիթէ թէլէ-
ղրաֆլար կէլմիլ օլուպ, միւսալիլէյ մէզքիւր
մահալլէրտէքի միւսթաճիլնէ տէրհալ 50 լիրա
իսնէ կէօնտէրմիլ տիրա՝ — Ա.Ֆիօն Գարա Հիսս-
ընտա գըշըն չիտտէթի սէպէպինտէն մէքթէպէր
գափատըլմըլ վէ 1½ հաշընտա պիր չօճուգ էվ-
տէ տօնմուշ էօլմիլ տիրա՝ — Թալաստաքի էրմ.
վէ Փրօ. մուալլիւմ վէ մուալլիմէլէր պապէն պիր
արայա կէլիլ թալիւմ ու թէրպիլէյ միւթէպլիլի
մէսէլէլէր հազգընտա միւզաքէրաթտա պու-
լունմաղը թէրթիպ էլլէմիլլէր վէ իլք իճթիմա
28 մուալլիւմ վէ մուալլիմէլէրտէն իպարէթ օլ-
մագ իւզրէ Դեկտ. Յոտ վուզու պուլմուշ տրբա՝

Խ Ա Ր Ի Ճ Ի

Գօնթ էրէնթալ պու կիւնլէրտէ պիր գաշ
միւնասիպէթլէրտէ նութղար իրատ էտիպ Ավս-
թիւրա՝ — Մաճարիթիլանըն ումուրը խարիճիլէտէ
իթթիլիսապ էթտիլ մէսլէյէ տաիր իզահաթտա
պուլունմուշ տրբա՝ Միւշարիլէյ իտտիա էթմիլ
տիր քի իթթիլաալ Միւսալիլէսին խարիճի մէս-
լէլինտէ էսաս ասայիլի հըֆըլ էթմէքլէ պէրապէր
Մէմալիքի Օսմանիլէտէ խուսուսա Պալգանլարտա
Սրաքըն գուլօյը հաճի հէյէթ ի հազըրէյի իպգա

էթմէք օլտուղու հալտա Ավսթրիա—Մաճարիս-
թանքի տէ ախի շէյ օլմուշ տրր։ Ավսթրիա—
Մաճարիսթան Պօսնա-Հէրսէթին իհազրնտան
սօնրա Շարք մէսէլէլէրինտէ ֆաալ պիր մէվզի
թուլմայա պիր լուղու հիսս էթմէյալ, Ալ-
մանհանըն սէրպէսթ իշլէմէսինէ մէյտան վէրմիշ
տիր։ Վէ ֆօթստամ միւլադաթընըն նէթիճէ-
լէրի քէնտինճէ տախի գանաաթպօսիշ օլմուշ վէ
Արմանիանըն Պաղտատ Խոթթըր թէշէպպիւսա-
թընտա տախի Ավսթրիա—Մաճարիսթանըն գօր-
գաճադ պիր շէյի պուլունմամադտա տրր։ Լա-
թին պապըլար պու սօն կիւնէրաէ Ալմանիանըն
մէսէլէրին Ավսթրիա—Մաճար մէնաֆիինէ փէք
մուվաֆըդ օլմատրղընր զանն էթմէքտէ տիրէր։
Պու միւնասթիպէթլէ Թան ումուս էվրօփա ահ-
վալընա տախի տէմիշ տիր քի, «Բիւնէ հիշ պիր
շէյտէն գօրգմայօր իսէ տէ, հէր շէյ պիգարար
պիր հալտա պուլունույօր»։ Պու եազընլարտա
ֆարիզտէն նէշէթ էյլէմէք իւզրէ Խնկիլիզ գրալ
ձօրճ հազրէթլէրի ալէյնիստէ պիր իֆթիրա շու-
յու պուլուպ էվրօփա զազէթալարրնտա տախի
նէշր օլունուշ տրր, կէօյա գրալ ձօրճ հազրէթ
լէրի չիմտիքի գրալիշա իլէ իւտիվաճլարընտան
էվլէլ 1890տա Մալթատա տիկէր պիր գրզ իլէ
էվլէնմիշ իմիշ։ Ինկիլիթէրանըն մէշքէմէ ի սլիսի
պու մէսէլէրի էլէ ալըպ թէֆթիշ էյլէտիքլէրինտէ
1890տա գրալ հազրէթլէրին Ալմայա կիթ-
մէմիշ, վէ պու խոպէրին քիւլլէն պիւսաս օլ-
տուղու՝ անճադ ֆարիպտէթի պազը անարշիթթ.
լէրին հիւքմտարար ալէյնիստէ ումուսի նէֆրէթ
հաար էթմէք գատտընտան նէշէթ էթմիշ իտիյի
թէպէլլիւն էթմիշ, վէ գրալըն մէշքէմէտէ շէհա-
տէթ վէրմէսի գանունը էաաթիէ մուղայիր օլ-
տուղունտան գրալ հազրէթլէրի պիր մէքթուպ
իլէ հաքիմէ, քէնտիսինին չիմտիքի գրալիշտան
պաշգա հիշ պիր գատըն իլէ էվլէնմէմիշ իտիյինի
խապէր վէրմիշ տիր։ Սըր էլտըն Կօրսթ՝ պու
քէրրէ ֆէվզանի Մարըր զիյարէթ էտէր իքէն
պաշգա տէֆալարտան ֆարզը պիր մուսամէլէտէ
պուլունմիշ տրր, շէօյլէ քի էվլէլէրի պէօյլէ
սէֆէրլէր էնաաընտա քէնտիլէր եէրլիլէր թա-
րաֆընտան վէրլէն արզըհալլարը քէնտի եէրլի
մէմուրլարա հէվալէ էտէր իքէն, պու տէֆա օ
ճինա արզըհալլարը քէնտիսի օգուլուպ ճէվապ-
լարըն տա քէնտիսի վէրմիշ տիր։ Պու խուսուս՝
Միլլի սընֆըն նազարը տիգգաթընըն ճէլպ էտիպ
խալլի մուսաիէզէրի պատի օլմուշ տրր։ Ֆիլի-
փին ստալարրնտա վազը Թաալ նամ աթէշ ֆի-
շան տաղընտա ֆէվէրան վուգու պուլուպ 400

գատար նուֆուսն զայաթընա սէպէպ օլմուշ
տրր։ Մ. Ամրիգա իլէ Գանատա արաաընտա
զախիլէտէն ալընաճադ իւսմ հազընտա պիր
իթիլաֆ հուսուլունա տախի թէքլիֆ էտիլէն
փօրրամ Գանատա ֆարլամէնթօսընտա մուխա-
լիֆէթէ օղրամիշ տրր։ Շազընտա իճրա է-
տիլէն թահրի ի նուֆուս՝ Սօֆիանըն էնալիսինին
102,769 օլտուղունր կէօսթէրիյօր։ 1880տէ շէհր ի
մէղքիւր էնալիսի 20.856 նուֆուս իտի։ ի-
րան Մէճլիսի՝ ումուրը մալիյէտէ մուսվէնէթ էթ-
մէք իւզրէ Ամրիգատան 600-2000 ինկ. վիրա
մաաշ իլէ 5 մուգթէտիր զէվաթըն տալէթ է-
տիլմէսինէ գարար վէրմիշ տիր։ Փետր. 6տա
Ինկիլիզ փարլամէնթօսընտա իւսմի քիւշատը
զայէթ մուլթանթան պիր սուրէթտէ իճրա օլուն-
մուշ տրր։ Գրալ պու միւնասթիպէթլէ իրաա էթ-
տիյի նուգըր իֆթիթահիաէ՝ փէտէրի գրալ եէ-
տինճի էտուրրտտան քէմալ ի թաղիմ ու թէք-
րիլէ պաւս վէ Ինկիլիթէրանըն տիկէր պիւ ճիւմէ
տէվլէթլէր իլէ օլան միւնասէպաթըն փէք սամի-
մի սուրէթտէ պերտէվամ օլտուղունու գիքր էթ-
միշտիր։ Պատէնու իւսմ ի թէթէվլիւնտէն
(թաճլանմոզ) սօնրա Հինտիսթան միւսթէմէքեա-
թընա ազլիմէթ էտէճէյինի պէյան էյլէմիշ տիր։
Պիր գալ հաֆթա էվլէլ Մանչուրիտա վէպա
իլլէթի զուհուր էթմիշ օլուպ տէրալ էօյլէ պիր
սուրէթտէ քէսպի չիտաթթ վէ վիւսաթ էյլէտի
քի հէր թարաֆտ պախի խալֆ ու էնտիլէ օլ-
տու, Թուրքուլանարըն եիւզտէ 96սը էօլմէքտէ
օլուպ պիր եէրտէ 40,000 էնալիտէն 6000 գալ-
միշ տրր։ Խուսուսա Մանչուրիտան նիշէսի
Ձինիմաշինէ ֆիրար էտէքէք իլլէթի օ մէմէքէ-
թէ տախի կէօթիւրմիւշ տիրլէր։ Էօլլէրի վէ
պազէն քէօյլէրի իհրադ էտէքէք իլլէթի տէֆ
էթմէյէ չալըշրօրլար։ Փարիզտէ պուլունան
Իրան սէֆիրինին պէյանընա նազարէն Ալմանիա՝
Իրան հիւքիւմէթինին մէնֆաաթընա տօգուհա-
ճադ հիշ պիր շէյ հալիմամը վէ հալիմայաճադ
խոլիյին տախի Իրան հիւքիւմէթինի թէթմին վէ
իւսվէթէն Իրանտա եափըլաճադ տէմիր Էօլլարըն
Իրան մէնֆաաթընա իւզմէթ էտէճէյինի տախի
պէյան էյլէմիշ տիր։

Միւսիքի ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմբիյազ
Յ. Գ. Գրիգորիւն

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍՏԸ
Տէրիսաատէթ, Ձագմագճըլար, Յակոբեան խան